כי קא מרתח כתרתא קא מרתח. פרש"י דיין נסך לא חי עד שמתין לקרקעותו דיינו דהא דלא מיסכר בתחלה בעמלק (ג"ע מ:) מיסת גולפי ־ דמדרבי יוסי מוכח דמתמה בעמלק (ד"ה מר). לתמר יין כיין מכר כוס מן הקדש ומתמה יין מנסך סכו וקל"ל שוויה ותמי' כיה כעמלק יין מעלמה נסוך

כליסס יפר לאסור כל מעלה בעמלק ולומר שמורת כאשרוי חיטה ולגרגרי מרגלא שם שמן ס"ב:

כמה ר' מאיר אם מלכי לא מרגלא שם שמן ס"ב:

מסם ר' מאיר אם מלכי לא מרגלא שם שמן ס"ב:

ר' ר' מאיר אם מלכי לא מרגלא שם שמן ס"ב:

פריסקרי כליס ריקיסו לומר

נקבעו שיעם מלי הלי לא מיסיון: **ואם** יהו מבוקעות אסורות ־ בריקמלמן מפרש דמייריי בעבוקים המתוכיים לאסול הכל לא מיעל בעוקן הוו מבוקעים מפי נקב בעמלה מעמו: **דקן** בסור המעמה נסך שנפל ע"ג ענבים דיחוס הכם מבוקעים ואם יהו מבוקעים בכיחוס כן זוגן שהביא גרוגרות ומעשה בכיחוס כן זוגן שהיה אסור בנגרות ס' כגון חוטן שנפל לגרגרים ס' ובכל מעוכר כוכבים סהיה מעכבר מ' ובכל רבינו שמואל וגפ"ה גריך לפרש (ג) במקבה בעמרת מעשה לאסור על בעוקן יין בענבים קלי בגרגרות דמו לבעוקנות אבל לפרים דגרסי בעמבה בעמל ע"ג מחרים ומחיים אם יש בהם בעוקן בעמלה מעמו: **דקן** בסור המעמה נסך שנפל ע"ג ענבים דיחוס הכם בכיחוס ס'(ו) ופרוך בגמרא בפשיטות מעשה לאסור דפרך מגרגרות לחלוים ומבני דיין בגרגרות עוקן שמעמה לפנם בעמבה בעמל ע"ג מחרים ומחיים אם יש בהם בעוקן בעמלה מעמו: **אם** לוחן מעמה לפנם בכיחוס ס' ובפרק בעמל

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(4)

אלא [סמ"ק] ל"ל אלא אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל אמר רב אמי אמר רב אסי אמר רב אמר רבי יוחנן אמר רבי שמעון בן יוחאי אמר רבי אלעזר בן עזריה אמר רבי אלעזר בן ערך אמר רבי אלעזר בן מתיא אמר רבי אלעזר בן שמוע אמר רבי אלעזר בן דורדיא אמר רבי אלעזר בן פרתא אמר רבי אלעזר בן עזאי אמר רבי אלעזר בן חסמא אמר רבי אלעזר בן אזריה אמר רבי אלעזר בן חרסום אמר רבי אלעזר בן אלעזר אמר רבי אלעזר בן מתיה

ביאורים

צמ״ת (סעיף א) (א) דעתמנו עוכר בדבר בכבוד ר״ב ר״ס ר״ל ר״ס ר״ל עיין בדבר ר״ס ר״ל ר״ס ר״ל ר״ס ר״ל

[ב] אמנם אם בתחומים שלנו אינו נוהגים לעשות כן אלא אם כן הם נוגעים לו ולא אם הם נוגעים לאחרים אינו אסור לבוא לבית הכנסת ולבית המדרש ולבית המשתה ולבית האבלות ולבית המרזח ולבית הבגדים ולבית הבגדים ולבית הבגדים

ואמור רבנן ברובא וכו' מין בשא"מ בטעמא ומין במינו ברובא ע"ש ואמת שהראב"ד ז"ל אומר דדך רובא לאו דוקא דמטעם זה ס"ל דגם יבש ביבש קצת אלא דלא לכל רבותינו קשה וצ"ל או דבזבחים מיירי ביבש ביבש וכחולין מיירי בלח בלח או דבזבחים מיירי מדין תורה ובחולין מיירי מדרבנן ויותר היה נראה לומר דבזבחים מיירי ממין במינו גמור בין בשמא בין בטעמא ובחולין מיירי במין במינו בטעמא ולא בשמא ודהו שאומר מין במינו דליכא למיקם אטעמא כלומר מין במינו כזה והיינו דבטעם שוין הן אך מדינא הוה כמין בשא"מ בגון שחלוקין בשמן ומזה הוה סייעתא לרבינו הרמ"א וצ"ע בכל זה :

ז מר ← ורע שמדקדוק לשון המרדכי שהבאנו משמע דרק לחומרא אמרו כן כלומר דאפילו אותן השוין בטעם אם חלוקין בשמן הוה מין בשא"מ וצריך ששים וגם כוונת רבינו הרמ"א יש לפרש כן וה"פ ולענין מין במינו אולינן בתר שמא וכו' אבל לא אולינן בתר טעמא וכו' כלומר דלענין מין בשא"מ ודאי אולינן בתר טעמא דכל שאין שוים בטעם צריך ששים אף כששוין בשם אך לענין מין במינו לא אולינן בתר טעמא לומר כששוין בטעם די ברוב אלא אף כששוין בטעמא אם רק חלוקין בשם הוה כמין בשא"מ וצריך ששים אך לפ"ז היה לו לומר אולינן אף בתר שמא :

מה ← והעיקר נ"ל דכל שני דברים שחלוקים בשמן א"א כלל שטעם שניהם יהיה שוה לגמרי וראיה לדבר זה מהא דאמרו חז"ל בהשוכר שם חמרא חדתי בעינבי חד טעמא הוא ואנן סהדי שאין הפירוש ששוין לגמרי בטעמם אלא כלומר לעשות בחינה ע"י קפילא שע"פ טעימה יבין א"א מפני שקרובים הטעמים להיות שוים וזהו כוונת רש"י שם שכתב וכל היכא דאיתמר נותן טעם ואין טעמו ניכר הוה שיעורא בששים עכ"ל כלומר שאין טעמו ניכר בתערובת להבחין אם יש בהן טעם מפני שהטעמים אינם רחוקין זה מזה אבל מ"מ הפרש יש בטעמן וכן לדונמא מ"ש המרדכי דאיל ושור ועז היה ג' מינים מפני שינוי שמם אף ששוין בטעם והרי אנן סהדי שאין טעם בשר שור שוה לגמרי לבשר איל ועז אלא הכי"נה דלהבחין בטעם כשהם בתערובת אין ביכולת אבל מ"מ גם בטעמן חלוקין ולפ"ז כל דבר שחלוק בשם חלוק במקצת גם מטעם אמנם להיפך יש דבר ששוה בשם וחלוק בטעם כמו בגמ' שם שאור של חטים ושאור של שעורים דמבואר שם דאי אולינן בתר שמא הוה מין במינו אף שחלוקין בטעם וכן מוכח שם בגמ' דיין חדש ויין ישן חלוקין בטעם ושוין בשם ויבא מזה קולא כמובן אך באמת מזה לא יבא קלקול לדינא דהא לח בלח קיי"ל דגם מין במינו בששים וכן אף דבר יבש אם נכלל יפה כמו קמח בקמח ושאור בשאור דיגם כלח בלח כמו שיתבאר בס"ד בסי' ק"ט :

מו ולפ"ז עלו דברי רבינו הרמ"א בהגון וזהו טעם כל דמותינו שפסקו דאולינן בתר שמא ולא בתר טעמא וזהו רק חומרא בדבר שחלוקין בשם דלהוי כמין בשאינו מינו וע"פ האמת גם בטעם חלוקין קצת אלא דלא שיך כהו טעימה מפני שבתערובות אין ההפרש ניכר כל כך כמו שבארנו ודבר שחלוק בטעם ושוה בשם אינם אלא או דברים לחים כמו יין ומים או שמתערבים לגמרי יחד בקמח בקמח דבמינו הוה ג"כ בששים [והמקור לזה מפיקוי מימרא דרבא מתולין לזמים וכזמים מיירי כמעון בעמס וכמס ולכן הוה ברובא וכמ"ש בסוף פעיף מ"ג וכן עיקר לענ"ד ודע דבלו"ס ס' כ"ג סעיף י"ז כתב קי"ל כרבא דבתר שמא וכו' הלכך אמר מדא ושתיק שני מיינים פס וכ"ש חמרא ולא וכו' עכ"ל והוא ממוש דלמדרבא פס שויס בפס והלוקים בטעם ודוק] :

מז יש מהפוסקים שביארו על במה דברים מה נקרא מינו ומה נקרא אינו מינו חלב ובשר שני מינים הם לדעת כמה פוסקים ורבינו הב"י אבל בשר ושומן מין אחד הם וכן שומן עם חלב מין אחד הוא ונמצא דשומן הוה מין אחד עם בשר ועם חלב אע"ג דחלב ובשר שני מינים הם [מו"ס סס] ודע דחלב מקרי חלב הכליות וחלב הדקין והכנתא ושומן הלב ושומן מקרי שומן הצלעות והחזה והאליה [פס] ואין ההפרש רק מטעם שזה כשר וזה אסור דא"כ נבלה ושחוטה נאמר ג"כ ששני מינין הם וכבר דחו הפוסקים מי שרצה לומר כן [מו"ס ופר"מ סס] אך הטעם משונה זה מזה וכן השמות משונים זה מזה שהרי אפילו העכו"ם שאינם מצווין על חלב קורין לזה חלב ולא שומן [יפ"ש סס] וגם נמנעין מלאכלם אמנם דעת הראב"ד והרשב"א [קנ:]

והר"ן ז"ל דחלב ובשר מין אחד הם :

מח בשר שור ואיל ועז שלשה מינים הם [מרדכי] וכבש ואיל מין אחד הוא [מו"ס] ודוקא כשהם שלימים אבל כשהם חתוכים כולהו בשר מקרי וחד מינא הוא [סס] ורבינו הרמ"א בספרו ד"מ אות ה' חולק בזה ע"ש ואחד מגדולי האחרונים פסק כדיעה ראשונה [פר"מ סס] האמנם יש מהגדולים שחולק על כל דין זה ומ"ל דאפילו כשהם שלימים מין אחד הם דנהי שחלקן הכתוב לענין קרבנות אבל כולן מין בשר הם וכולם נקראו בשם בשר סתם לבר מי שצריך להפרידן לומר בפרט זה בשר שור וזה בשר איל וזה בשר עז כמו מי שרוצה להפריר בין בשר כחוש לשמן [יפ"ש סס] אבל רוב הפוסקים לא ס"ל כן אך בשר עוף ובשר בהמה ודאי דשני מינין הם וכן במיני עופות חלוקין כמו תרנגולת ואווזא ותורים וביוצא בהם כולם מינים נפרדים הם וכ"ש דדגים עם בשר בין של בהמה בין של עוף שני מינים הם אבל כל מיני דגים נראה דכולן מין אחד הם ויש להסתפק בדגים ודגים מלוחים או דגים יבשים אם הם מין אחד או שני מינים ונראה דמין אחד הם כמו פירות לחים עם מבושים דמין אחד הן :

מט ביצים של עוף זה עם ביצים של עוף אחר כולהו

חד מינא נינהו דכולם נקראים בשם ביצים [פר"מ] והביצה אפילו עם תרנגולת שלה שני מינים הם וכן ביצי דגים עם דג שלהן שני מינין הם אבל כל מיני ביצי דגים מין אחד הם כבעופות וכן הדין בקרבי דגים שבולן מין אחד הן ועם הדג הם שני מינים וכן ביצי דגים עם קרבי דגים שני מינים הן [נ"ג] אבל קרבי דגים שנימוחו עם קרבי דגים שלא ניטוחו מין אחד הן

ובכל הדברים הדין כן כמובן :

נ בשר ולב וכבד וכחל כולן מינין נפרדין הן [סס] שהרי חלוקין בשמן ובטעמן ויש מי שרוצה לומר דחלב הכליות וחלב הדקין שני מינים הם ולא נהירא דבל מין חלב אחד הוא וכן כל מין שומן אחד הוא ויראה לי דגם שומן בהמה ושומן עוף הוה מין במינו אבל שומן הדקין עם שומן דגים שני מינים הם [מו"ס] ויין ישן וחדש מין אחד הוא כיון ששוין בשם [נמ"] וכן שמרי יין ושמרי שכר מין אחד הוא [סס]. ענבים ויין חדש שני מינים הם אף ששוין בטעם [סס] וכן שאור של חטים ושאור של שעורים מין אחד הוא [סס] ועיסה של חטים ועיסה של שעורים שני מינין הן ועיסה ושאור י"א דמין אחד הוא כשהם ממין אחד [יפ"ש ופר"מ] וי"א דשני מינים הם [מו"ס] ויש שכתב דכוונת דיעה זו כשהשאור הוא ממין אחר ותימא לומר כן דא"כ אפילו עיסה ועיסה נמי שני מינים הם כשהם ממינים נפרדים ומ"מ העיקר כדיעה ראשונה מטעם דגם העיסה ראויה להתהוות שאור כשיחמיצו אותה :

נא וזה שנתבאר שלבטל איסור צריך ששים לא מיבעיא איסור שנתערב בהיתר ונימוח בתוכו אלא אפילו כשלא נימוח האיסור ומכירו וזורקו צריך ששים נגד כל האיסור ולא אמרינן דדיו בס' נגד מה שנפלט מהאיסור שהרי לא ידעינן כמה נפיק מיניה ואומדנא לא מהני בזה דכן אמרו חז"ל [פז:] לענין כחל שנפל לבשר דצריך ס' נגד הכחל והכחל זורקו ומ"מ צריך ששים נגד כולו משום דלא ידעינן כמה נפיק מיניה ואין שום סברא נכונה לחלק בין כחל לשארי דברים ואפילו באיסורי דרבנן אמרינן כן [כ"י נסס רשב"ם] ולא מטעם חומרא קיי"ל כן אלא מעיקר דינא כן הוא דכיון שזהו מן הנמנעות לידע כמה היתה הפליטה וא"א לעמוד על זה ובהכרח לשער נגד כולו :

נב לפיכך המבטל איסור הרבה בקדרה וכשהיא בת יומא בשלו בה היתר צריך לשער ששים נגד כל הקדרה וברוב כלים אין במה שבתוכן ששים נגד הכלי ולכן המאכל טריפה ואין אומרים לשער נגד מה שבלעה הקדרה שהרי אין אנו יודעים כמה בלעה ולפיכך צריך ששים נגד כולה וכן התוחב כף של איסור בהיתר צריך ס' נגד כל הכף כמ"ש בסי' צ"ד והכל מטעם שנתבאר וזה שצריך ס' נגד כל הכף היינו בשתחבה כולה או בסתמא אבל כשידע כמה חתב ממנה א"צ לשער רק עד מקום התחיבה כמ"ש שם. ויש מי שמחמיר בכף של מתכת לשער ס' נגד כולה אפילו בתחיבה מקצת מפני דבמתכות חם מקצתו חם כולו והולך פליטתה גם מלמעלה ממקום התחיבה ואין המנהג כן וכל זה נתבאר שם דאין חילוק בין שהם של חרס או של עץ או מתכות וגם יש מי שרוצה לומר דבעץ ובמתכות כיון דמועיל להן הנעלה אין משערין נגד כל הכף והקדרה אלא אמדינן באומד יפה כמה בלעו ולא קיי"ל כן אלא

כמ"ש [עס"ך סקי"כ שנסס הרמ"ל כתבו סנרא זו] :

נג והדבר פשוט דכל זה הוא כשהקדרה והכף בלעו ע"י רתיחת האש או מחום כלי ראשון אבל כשהיתה בליעתם ע"י מליחה או ע"י עירוי מכלי ראשון דאינן בולעין רק כדי קליפה לפיכך כשבשלו בו היתר א"צ לשער ס' נגד כולו רק נגד הקליפה ואף דאנן קיי"ל דגם במליחה צריך ס' והו באוכלים ולא בכלים אבל בבליעת כבוש צריך לשער נגד כולו דכבוש כמבושל [סס סקי"נ] :

נד וגם כבר נתבאר דאף בשיש ששים מ"מ אם האיסור ניכר חייב להסירו משם אע"ג דבבר נתבטל טעמו בששים דבטול איסור בהיתר אינו אלא כשהאיסור אינו ניכר שנימות בההיתר או שהן חתיכות דקות כמו קמח שאין ביכולת לברור האיסור אבל כשהאיסור בפ"ע לא שייך בו ביטול ואפילו לסברת המור שנתבאר דהאיסור נהפך להיות היתר והו בבטול מיעוט ברוב מקרא דאחרי רבים להטות אבל בבטול ס' שהוא מפני הטעם א"א להתיר האיסור עצמו כשהוא ניכר ואף גם בבטול מיעוט ברוב אינו אלא כשהאיסור אינו ניכר בפ"ע דאז נתהפך להיות היתר אבל כשהאיסור ניכר לא שייך ביטול שהרי אנו רואים אותו ואיך הוא היתר ויתבאר עוד בס"ד בסי' ק"ט :

נה ומטעם זה כתב רבינו הרמ"א בסעיף ד' וז"ל ולכן אם נפל חלב לתוך התבשיל ונתבטל טעמו בששים צריך ליתן שם מים צוננים וטבע החלב להקפיא ולצוף למעלה ע"פ המים ויסירנו משם דמאחר דאפשר להסירו הוי כאלו מכירו וצריך להסירו משם עכ"ל לכאורה נראה דהכוונה הוא על חלב בציר"י דהיינו תרבא דבזה שייך דטבעו להקפיא ולצוף למעלה דכן הוא טבע השמנונית אבל חלב בקמץ דהיינו חלב בהמה לא שייך דין זה שהרי מתערב יפה יפה בהתבשיל אבל באיסור והיתר הערוך [סי' כ"ד סעיף י'] כתב בהגהות וז"ל ומ"מ טיפת חלב שנפל לתוך רוטב של בשר כתב במרדכי וכו' שישפוך עליו מים צוננים ויסיר כל השומן הצף למעלה והנשאר מותר אפילו ליכא ס' וכו' שאין החלב מתערב ברוטב וכל איסור שאפשר להפרידו לא אמרינן ביה חנ"נ ואפשר לסוחטו אסור ואין שייך בזה משום ביטול איסור שהרי אינו מבטלו אלא מוציאו לחוץ לגמרי וכו' ולהכי צריך להסירו אפילו איכא ס' מאחר שיכול להכיר האיסור ולהסירו וכו' עכ"ל הרי

שכתב

לוח שעות

ר"ת ק"ש (גר"א) . ר"ת ק"ש לדעת מגן אברהם (מג"א) . סוף זמן ק"ש לדעת הגר"א (גר"א) . סוף זמן ק"ש לדעת מג"א (מג"א)

לוח הזמנים

מנחה גדולה

מנחה קטנה

פלג המנחה

צאת הכוכבים

ליל ו

ליל ז

ליל ח

ליל ט

ליל י

ליל יא

ליל יב

ליל יג

ליל יד

ליל טו

ליל טז

ליל יז

ליל יח

ליל יט

ליל כ

ליל כא

ליל כב

ליל כג

ליל כד

ליל כה

ליל כו

ליל כז

ליל כח

ליל כט

ליל ל

ליל לא

ליל לב

ליל לג

ליל לד

ליל לה

ליל לו

ליל לז

ליל לח

ליל לט

ליל מ

ליל מא

ליל מב

ליל מג

ליל מד

ליל מה

ליל מו

ליל מז

ליל מח

ליל מט

ליל נ

ליל נא

ליל נב

ליל נג

ליל נד

ליל נה

ליל נו

ליל נז

ליל נח

ליל נט

ליל ס

ליל סא

ליל סב

ליל סג

ליל סד

ליל סה

ליל סו

ליל סז

ליל סח

ליל סט

ליל ע

ליל עא

ליל עב

ליל עג

ליל עד

ליל עה

ליל עו

ליל עז

ליל עח

ליל עט

ליל פ

ליל פא

ליל פב

ליל פג

ליל פד

ליל פה

ליל פו

ליל פז

ליל פח

ליל פט

ליל צ

ליל צא

ליל צב

ליל צג

ליל צד

ליל צה

ליל צו

ליל צז

ליל צח

ליל צט

ליל ק

ליל קא

ליל קב

ליל קג

ליל קד

ליל קה

ליל קו

ליל קז

ליל קח

ליל קט

ליל קי

ליל קיא

ליל קיב

ליל קיג

ליל קיד

ליל קטו

ליל קטז

ליל קיז

ליל קיח

ליל קיט

ליל קכ

ליל קכא

ליל קכב

ליל קכג

ליל קכד

ליל קכה

ליל קכו

ליל קכז

ליל קכח

ליל קכט

ליל קל

ליל קלא

ליל קלב

ליל קלג

ליל קלד

ליל קלה

ליל קלו

ליל קלז

ליל קלח

ליל קלט

ליל קמ

ליל קמא

ליל קמב

ליל קמג

ליל קמד

ליל קמה

ליל קמו

ליל קמז

ליל קמח

ליל קמט

ליל קנ

ליל קנא

ליל קנב

ליל קנג

ליל קנד

ליל קנה

ליל קנו

ליל קנז

ליל קנח

ליל קנט

ליל קס

ליל קסא

ליל קסב

ליל קסג

ליל קסד

ליל קסה

ליל קסו

ליל קסז

ליל קסח

ליל קסט

ליל קע

ליל קעא

ליל קעב

ליל קעג

ליל קעד

ליל קעה

ליל קעו

ליל קעז

ליל קעח

ליל קעט

ליל קפ

ליל קפא

ליל קפב

ליל קפג

ליל קפד

ליל קפה

ליל קפו

ליל קפז

ליל קפח

ליל קפט

ליל קצ

ליל קצא

ליל קצב

ליל קצג

ליל קצד

ליל קצה

ליל קצו

ליל קצז

ליל קצח

ליל קצט

ליל קק

ליל קקא

ליל קקב

ליל קקג

ליל קקד

ליל קקה

ליל קקו

ליל קקז

ליל קקח

ליל קקט

ליל קקי

ליל קקיא

ליל קקיב

ליל קקיג

ליל קקיד

ליל קקטו

ליל קקטז

ליל קקיז

ליל קקיח

ליל קק

קרוי מתחזק איסורא דהא עד שנפל לתוכו איסור היה הכל מותר והמחכל בעצם בחזקת היתר ומספק ע"י נפילה אתה בא לאוסר אין זה בגדר בחזקת איסור: (ז) ולענין וכו'. הש"ך השיג דוקא לענין מין במינו דלא בטיל אף במשהו בזו יש לילך בתר שמא וכזו פליגי אביי ורבא, אבל בזה אתלי' בנ"ט דמין במינו ליתא ביה בנ"ט ובא"מ אית בי' טעם מורגש מה נ"מ בשם כלל אי מרגישין טעם איסור אסור ואי לא מותר דלא תליא איסור והיתר במין ואי"מ רק בהרגשת טעם דטכ"ע דאורייתא ממשרת, ועמ"ש פלתי כי רמ"א יש לו לאורה דאיה מגמרא, ואפי' לדידן דלא סמכינן אקפילא היינו להחמיר אבל מ"ו להקל ולפי הרמ"א ניחא דמיירי דשוין בטעמן ומולקים בשם וא"כ הוי מין בשא"מ ולמטעם א"א:

אסור. הגה: [ד] (ז) ולענין מין במינו אזלינן בתר שמא, אם הוא שוה הוי מין במינו. אבל לא אזלינן בתר טעמא אם הוא שוה או לא (ב"י בשם המגור וכן הוא בהגהות ש"ד סי' ל"ט) **אבל** [ד] ולענין מין במינו אזלינן בתר שמא וכו'. הכא הש"ך האריך להלוק על הרמ"א בדברי טעם, ואף מ"ש רא"ו דכתב הואיל ואנו משערי' דגם מין במינו בלא בס' ליכא נ"מ איזה קרוי מינו אז א"מ ש"מ דליכא נ"מ לענין נשפך אין זה ראיה גמורה דגם מהרש"ל כתב כן אעפ"י דס"ל בזה כהרב הרמ"א ולא נחית בהא אף מ"מ מסתבר דבריו של הש"ך:

ולכאורה משמע הרמ"א ג"כ מדברי הרא"ש והרשב"א דכתבו במין בשא"מ ונשפך לדעת רש"י דטכ"ע לאו דאורייתא מותר, וקשה הא אפשר למטעם הנשאר ע"י קפילא ובמקום דיש לברר הספק לא שייך ספיקא דרבנן בנודע מקומות דיש לברר הספק לא שייך ספיקא דרבנן בנודע

איברא עם כל זה דחוק לומר דיהי' זה מדאורייתא אסור דהא בשא"מ גמור אם טועמו ואין בו טעם מותר והך אין בו טעם בבירור דאי' לי' חד טעמא, ואולי י"ל מדרבנן בעין תורה עד דלדעת האומרים טכ"ע דאורייתא אף הך עשהו בעין תורה דלא מהני בי' ספיקא לקולא וזהו דוחק. ואולם מדברי המוס' והרא"ש דמי' על הא דכל יום נעשה גיעול וכו' ולא הוי נ"ט בר נ"ט דבכלי מקדש אוקמי אתורה דמין במינו ברוב בטל וקשה וכי לעולם כשבישל בו בשר שור חזר לבשל בו בשר שור דוקא ולא טלה ואיל וכדומה מוכח דבר זה מהגמרא וא"כ הא הוי בשמן באינו מינו. ואמת כי או"ה חלק בין שלמים לתמיכות אבל בבר השיגו הר"מ (וכן משמע קצת במשובת מהרי"ל סי' רי"ד) וא"כ קשה, וגם הרא"ש מפרש הא דאר"ל הפיגול והנותר שבלגן וכו' דס"ד דאיירי בא"מ בחד זמן ומנחה ולא פי' בפשוט שור ואיל א"ו לענין נ"ט לא אזלינן בתר שמא, ולענין נשפך שכתב הרא"ש והרשב"א עמ"ש בבדתי:

אמנם אם שוים בשמא ומלוקים בטעמא אי מיקרי במינו וסגי ד"ת ברוב או בעי ס' דהא יהיב טעמא, יפה דיבר הש"ך דהא טכ"ע דאורייתא ומה לו בשם סוף כל סוף טעם האיסור נרגש:

ראי' לדברי רמ"א מגמ' דעכו"ם

איברא יש לעיין בהך שמעתא דע"ז דף ס"ו דפריך הגמ' על רבא דס"ל בתר שמא מהא דג' שמות וג' מינין מצטרפין לאסור הקדרה דאואיל הם מיני ממיקה ולאוי' למתק וטעמן שוה כמ"ש רש"י ופריך הא אין שמש שוה, וקשה מה קשי' הא דאוסר בתבלין היינו דמורגש הטעם כמ"ש המוס' שם להדיא ד"ה תבלין וכיון דהם מממיקים הקדירה ושוים בטעמם כמ"ש רש"י א"כ למה לא יאסור הא כאן טעם עולה דלפירש"י הכל באיסור אחד רק בשמות נפרדי, ואפי' נאמר דהך טעמא דתבלין אינו טעם גמור רק טעם כל דהו ומדרבנן אסור מ"מ קשה מגלן להקשות דלמא רבנן אסרוהו בעין תורה בכל אופן ומה דוחקא להקיש המשנה דלא בהלכתא והך דאמר חזקי' במיני ממיקה אין הפי' הואיל ולאו אעפ"י שאין ממתיקים הקדירה אחת רק באחת איירי דממתיקים כמ"ש המוס' בשבת דף ע"ו ד"ה הואיל ע"ש. וכן קשה לתוס' שם דפי' הקושי' על ג' מינים משם אחד היינו איסור אחר רק הם מג' מינים ג"כ קשה מה בכך

פלתי המבואר

אמרינן לילך בתר חזקת היתר כשיש ספק בתערובות. ◆ דברי הפרי מגדים בקושיא הנ"ל למה לא נימא אוקי אחזקת היתר:

מין במינו ובשאינו מינו תלוי בשמא או בטעמא

[סק"ד] **הפלתי** הביא דברי הרמ"א כאן דס"ל דמין במינו ומין בשאינו מינו תלוי בשמא ולעומת זה דעת הש"ך (בסק"ז) דס"ל דתלוי בטעם גרידא וכתב על דברי הש"ך ודבריו דברי טעם.

הפלתי דן אם יש ראיה מדברי איסור והיתר נגד הרמ"א

הש"ך הביא דברי איסור והיתר סוף כלל כ"ג (דין י"ז) שהאריך בשם האור זרוע איזו נקרא מין במינו בשמא ודאזלינן בתר שמא בגדר החילוק בין מין במינו ולא בתר טעמא וכתב עליו (האיסור והיתר) לבסוף ואנו דקיי"ל (וכן מבואר בשו"ע סי' ק"ט) דאף מין במינו בדבר לח בס' כדאיתא לעיל אין נפקותא (אי אזלינן בתר שמא או בתר טעמא) אלא באיסור יבש שנתערב בהיתר ונודע תערובתו קודם בישול שהוא במינו ברוב ושלא במינו בס' עכ"ל. ושם בכלל ההוא (דין א') כתב בהדיא דקיי"ל כר"ת דמין במינו בס' מדרבנן ושלא במינו בס' מה"ת (משום דדעתו דטעם כעיקר אסור מה"ת) ונפק"מ אם נשפך (אם בעינן ס' מה"ת דמה לי בזה דאיכא רוב סוף סוף ספק חורה הוא) עכ"ל. ודייק הש"ך מדכתב האיסור והיתר הנפק"מ בנשפך רק לפי ר"ת דס"ל טעם כעיקר אסור מה"ת ולא כתב כן לחלק גם לעיל לפי האו"ז עכ"ח דס"ל לאיסור והיתר דאזלינן בתר טעמא ולא בתר שמא ע"כ. וכתב הפלתי דאין זה ראיה גמורה דהרי המהרש"ל ס"ל בתר שמא אזלינן ולא נחית לחלק בהא ש"מ שאין בזה לבד לדחות ראיות הרמ"א.

ראיה לדעת הרמ"א דתלוי בשמא ולא בטעמא

ולכאורה יש להביא ראיה מדברי הרא"ש והרשב"א כדעת הרמ"א דתלוי בשמא ולא בטעמא, מדכתבו גבי דין במין בשאינו מינו שנתערב ונשפך דמותר משום ספק דרבנן לדעת רש"י דס"ל דטעם כעיקר לאו דאורייתא (עיין חולין צ"ח ע"ב) ע"כ. ולכאו' קשה הא אפשר למטעם הנשאר שלא נשפך על ידי קפילא לראות אם יש בו טעם איסור ובמקום שאפשר לברר הספק לא שייך ספיקא דרבנן בנודע מקומות) היינו להחמיר דאע"פ שאין שם טעם כיון שאין שם ס' אין

דהם משמות נפרדי' הם טעמם שוה ומכ"ש לפי מ"ש התוס' בשבת דף ל' בד"ה הואיל דאיירי דומן טעם גמור ומיני מתיקה דנקט ולא קאמר סתם דטעמם כאחד משום דזולת זה הוי נטל"פ. (וכזה ישבתי מ"ש הקשו על רש"י בד"ה אמר רבא דכתב דלפי תירץ שלו ליתא לדחזקי' דהא משמע דחזקי' אמר למילתי' להלכה לק"מ דמודה רש"י דאמר להלכה והיינו כמ"ש התוס' דזולת זה הוי נטל"פ וחזקי' אמר למילתי' אליבא דהלכתא דקיימ"ל נטל"פ מותר אבל לרבא דחזקי המשנה כר"מ ולר"מ נטל"פ אסור א"כ פשיטא דליתי' לחזקי' דהא בלא"ה יהיב טעמא ומיני מתיקה לא מעלה ולא מוריד) וא"כ דהוי טעם גמור מה פריך הגמ' לרבא ואין לומר דקושי' הגמ' לתוס' להך דמלטרפין דפי' התוס' ביבש וא"כ בזהו כיון דבשמא המיני' מחולקי' אין לאסור ביבש דאין מעגיחין בטעמא דהא מכח קושי' זו לא חזר התוס' רק מכח דיוקא דמלטרפת ובשבת דף פ"ט ד"ה אסורין פירש כרש"י וכן נראה הא דכתבו התוס' בדף ע"ו בליבשא דהואיל לאו דוקא דוקא לפירש"י ור"ת אבל לפירש רשב"ם יתכן הואיל דאף דביבש

אין מתמיקין הואיל בלא מתמיקין הקדירה איקרי לכל מילי חד מינא אפי' ביבש ועכ"פ הקושי' במקומו מה קושי' לרבא:

מיהו אפשר לדעת הש"ך יש לחלק דרך משל תפוח ערלה המחוברים לאסור בצירוף שאר מינים המחוברים ההיתר כי ניכר בהן המיחוד הוא דבריך דוקא מין א' דאין שני מינים מלטרפין אף דטעמן שוה דטכ"ע ממשרת ושם רק מין א' יין אבל תפוח ערלה מחוד בפרי היתר דאין מחוד אף כיפרי איסו' והיתי' אין שוים בשמן מה בכך עכ"פ מורגש טעם איסו' וטכ"ע דאוריית' יהי' מינו או אינו מינו הא מורגש טעם א' ואסור ולא דמי לשם בתבלין דשם צריך צירוף לטעם ואז אין שני מינים מלטרף אבל כאן אם לאסור איסור ההוא הטעם מורגש יהי' מינו או אין מינו כל"ל להש"ך אבל מ"מ דברי רמ"א יש לו פנים ולא ס"ל לחלק בכך. ואמת אמרתי כי זהו דעת הרמב"ם דפסק בהלי' מ"א פט"ו הלכה ט"ו בתבלין שהוא מין אחד ושלשה שמות מלטרפין לתבל והקשה הכ"מ הא בגמרא פריך לרבא דס"ל בתר שמא אזלינן א"כ תלתא מיני מינהו ומשני הגמ' ר"מ היא דכל איסורין מלטרפין וכיון דלא קיימ"ל כר"מ וקיימ"ל כרבא ליתא להך דינא ועיין בלח"מ ופר"ת ופ"ת מה שהאריכו בזה בדוחק:

ישוב על הרמב"ם דפס' תבלין ג' שמות ומין אחד מצטרפין

ובאמת לק"מ די"ל הרמב"ם קשי' לי' כנ"ל כי ס"ל כהש"ך וא"כ קשי' לי' מה פריך הגמ' לרבא מה נ"מ בשמא סוף סוף יהיב טעמא ולכך ס"ל לרמב"ם כי קושי' הגמ' נאמת על מלטרפת דפי' כמו התוס' על תערובות יבש (ואף כי בפי' המשנה מפרש כפירוש רש"י ור"ת בספרו חזר בו כדרכו כמה פעמים) וזהו ביבש ושפיר י"ל כיון דהוי תרי מינא והוא ביבש דאין נ"ט אין להם להצטרף כא' דבזה לכ"ע בתר שמא אזלינן וע"ז משני הגמ' כר"מ, וזהו הכל במצטרפת אבל באוסרת בקדירה א"צ לר"מ דטעמא אוסר אף לרבא ולכך הרמב"ם בהלי' הנ"ל השמיט הך דינא ביבש רק בלח כמ"ש מלטרפין לתבל והיינו בקדירה ובזו אין צריך לר"מ כלל וא"ש ודוק:

סתירה ע"ז

ולבאורה משנתי כי קרובים הדברים למרכז האמת אך ראיתי דרמב"ם בפי"ד מהל' מ"א דין ו' כתב ירקה שכל המייב בתרומה ומעשרות מצטרף לכזית בטבל מפני שהוא שם א' וכו', והדבר תמוה שאני זית גפן ומני זית מטה שאני' מצטרף הואיל והוא שם א' אף שהם מינים מחולקים וזהו אף לדידן דלא קיימ"ל כר"מ א"כ מה פריך הגמרא לרבא דאזיל בתר שמא מהך דתבלין שלשה שמות וכו' דהא לפי הרמב"ם כנ"ל הך שלשה שמות פי' ממש מיני' ולא אסורים ומיירי הכל בתר איסורא וא"כ מה קשי' אמת הם מינים מחולקים ומ"מ מצטרפים אפילו למלקות ומכ"ש לאסור קדירה ומה צריך לאוקמי כר"מ, ואפי' אם נדחוק וניתא דמפרש שמות כתוס' ג"כ לא

פלתי המבואר

משתמשין בהמאכל אבל ח"ו להקל, אמנם לפי הרמ"א ניחא דמיירי בשוין בטעמן וחלוקין בשמן ואם כן הוי מין בשאינו מין ולמטעם אי אפשר.

ומ"מ דחוק לומר דזה יהיה מה"ת אסור דהא מין בשאינו מינו גמור אם טועם ואין בו טעם מותר והך אין בו טעם בבירור דאית ליה חד טעמא, ואולי י"ל דמדרבנן אסור דתקנו כעין דאורייתא עד דלדעת האומרים טעם כעיקר מה"ת אף הך עשאו כעין תורה דלא מהני ביה ספק דרבנן לקולא ומסיים וזהו דוחק.

ראיה מדברי התוס' להש"ך דס"ל טעם קובע מהו מין במינו

אמנם מדברי התוס' חולין (קי"א) ד"ה והלכתא והרא"ש (שם סי' כ"ט) דתירצו על הקושיא שהקשו על הא דאמרינן בקדרות של מקדש דאין שם איסור משום דבכל יום נעשה גיעול ולא הוי נ"ט בר נ"ט דבכלי מקדש אוקמי על דין תורה דמין במינו ברוב בטיל ע"כ. וקשה (לפי שי' רמ"א דס"ל דאזלינן בתר שמא) וכי לעולם כשבישל בו בשר שור ואח"כ חזר לבשל בו בשר שור דוקא ולא טלה ואיל וכדומה דבר זה מהנמנע ואם כן הא הוי בשמן אינו מינו, ואמת כי האיסור והיתר (כלל כ"ג דין י"ז) ס"ל לחלק בין בהמה שלם לחתיכות בשר דחתיכות שוין בשמן אף מכמה בהמות, אלא כבר השיגו הד"מ (סק"ה) (וכן משמע קצת בתשו' מהרי"ל (סי' רי"ד) ואם כן קשה. וגם הרא"ש שמפרש הא דאר"ל במס' זבחים (ע"ח ע"א) הפגול והנותר שבללן וכו' דסלקא דעתך דאיירי באינו מינו כתב זבח ומנחה ולא פירוש בפשוט שור ואיל אלא ודאי דלענין נ"ט לא אזלינן בתר שמא — ולענין נשפך כתב הרא"ש והרשב"א עיין מה שכתבתי בכרתי.

אמנם אם שוים בשמא וחלוקים בטעמא אי מקרי במינו וסגי מה"ת ברוב או בעי סי' דהא יהיב טעמא, יפה דיבר הש"ך דהא טעם כעיקר מה"ת ומה לו בשם סוף כל סוף טעם האיסור נרגש.

בירור סוגיא דע"ז, אם זה ראיה להרמ"א או להש"ך

הגמ' מביאה ראיה ממשנה דערלה (פ"ב מ"י) לאביי דס"ל דבתר טעמא אזלינן.

לדעת הש"ך קשה, וי"ל שנפל לתוך ירקות כזית בשר נבילה וכזית שמוטה ונשפך ולא יודע אם היו הירקות ס' בצירוף ז' בשר שמוטה ובטל זית נבלה או לא וחה מ"מ לברר כי אף שמרגיש טעם בשר מ"מ אפשר דהיה נ"ט זמיס ירקות וזית בשר שמוטו' ואינ' ס' ומ"מ מרגיש טעם מזית שמוטה. וכ"כ למ"ד אפשר לקומטו אסור אף יבולין לעמוד עליו לשערו, אפי' נודע שהיה רובו

יתכן דעכ"פ כל הקושי' הוא מג' מינין משם מ' דלפי' התו' איסור אחד ולדעת הרמב"ם לק"מ והדבר נ"ע כאשר נאמת הכ"מ לא מי' כלום, ולכן נראה דבלא"ה יש להבין במ"ש הרמב"ם דבשני איסורי' אפי' מין מ' אינ' מצטרפי' כמ"ש בפ"ד מהמ"א דדין י"ו בביאור ואלו בפ' י"ו דין י"ג פסק שאור של תרומה וכלאים מצטרפין לאסור העיקה לזרים

וי"ל דלענין מלקות אפי' מין מ' אינ' מצטרפין שני איסורים אבל לאסור הקדרה כיון דהם חד מין המין מעורר חבירו עד שיורגש במאכל ואוסר כמו חלי שיעור דעכ"פ מרגיש איסור וזהו דווקא במין מ' כי אז אחד מעורר חבירו וא"כ נראה דדברי הרמב"ם מ"ש ירקה לי כמעט מוכרחים דהא בגמ' אמרינן לר"מ דס"ל איסורים מצטרפים אפי' שני מינים מצטרפים הא ר"מ לא חידש דבר רק שבכל כל אסורים בלאו אחד דל"ת כל תועבה וא"כ הם כולם כאיסור אחד אבל בשביל זה לא עדיף לר"מ שני אסורים מלרבנן איסור מ' ולא יהי' ללאו ל"ת כל תועבה יותר כמ מלאו לא תאכל טבל וא"כ לרבנן בלאו אחד האוכל טבל שני מינים חייב כמו לר"מ האוכל משני איסורים הא לאו דכל תועבה לא חמורה יותר לרבנן באיסור אחד (ובאמת לא זכיתי להבין דעת תוס' ורש"י דס"ל לרבנן אפי' באיסור מ' בעינן דווקא מין אחד ולר"מ בכל איסורים אפי' הן שני מיני' מצטרפין) וס"ל לרמב"ם פי' במשנה אסורות ומצטרפות היינו אסורות באיסור אחד ומצטרפות בשני איסורין שבו יפול שם צירוף כי מצטרפים להדדי ולכך ר"ש דפליג ואמר שם אחד ולא שני שמות מצטרפים היינו שני מינים חייבי בשני איסורין דזה פירוש מצטרפין, ולדקו דברי הירושלמי דקאמר דאף דאמר ר"ש אין מצטרפין מודה במרומה שהכל שם אחד פי' איסור אחד כי ר"ש גופי' לא נחלק רק בשני איסורין וקושית הגמרא קובב הכל על מצטרפין דהוא בשני איסורין ובזה בעינן דווקא מין אחד כמש"ל כדי שאחד יסייע חבירו ולכך פריך הגמרא בשלמא לתני ר"ש דהכל כמין אחד דהא הוא מיני ממיקה אבל לרבא דאזיל בתר שמא א"כ הם שני מינים איך יצטרפו בב' איסורין, ומשני הגמרא ר"מ היא דכל איסורין מצטרפין ושבו שני איסורים להיות דינם כאיסור אחד דמצטרפים כל המינים כדעת הרמב"ם אך ס"ל לרמב"ם אף דבאיסור אחד כל המיני' מצטרפים למלקות מ"מ לקדרה אף דליכא נ"מ אם השמות מחולקי' והוי ב' מינים לרבא מ"מ בטעם צריך להיות שוה עכ"פ כדי שיורגש טעם איסור דאל"כ טעם איסור מבטל בקדרה וכ"כ אם שוים בשם יש כאן שווי בשם אבל לא בשם ולא בטעם הקדרה מבטל להו ולכך הצריכה המשנה אף לחמיא כר"מ דמשוה ב' איסורין לאיסור אחד מ"מ שיהיו שוים או בשם או בטעם כדי שעכ"פ לא יבוטל הדבר בקדירה ולכך לא קתני ג' שמות וג' מינים מצטרפים וזהו ברור ונכון. ומעתה ל"ק הא דכתב הרמב"ם שהם מין אחד בפי"ו הל"ל דמיירי הכל באיסור אחד וס"ל באיסור מ' כל מינים מצטרפים רק עכ"פ צריך להיות מין מ' או בטעם או בשם דאל"כ מתבטל בקדרה ודברי הרמב"ם ברורים ונכונים ובחנם תמהו עליו כל מחבריה כי יותר מסתבר סברתו מפי' רש"י ותוס':

קושיא על הרמב"ם

והא קשיא לרמב"ם דא"כ כאשר מבואר להדיא בדבריו אין התבלין פועלים ואוסרים בקדירה אף שהו' מאיסו' אחד עד שיהי' עכ"פ ביניהם שוי או בטעם או בשם איך אתם בהל' שבת פח"י דכל התבלין מצטרפים כשיעור כדי לתבל ביצה קטנה ולא זכר כתי' הגמ' שם במיני ממיקה וכבר עמד בזה המ"מ וכתב דיש לו פי' אחר אבל לא פירש לנו מה הוא ואין אתנו יודע עד מה והדבר הנ"ל קשה: אמת דגם בתו' עכו"ם שמעתי הנ"ל ד"ה ורבא וכו' ג"כ קשיא לי' דטעמו על רש"י דס"ל דרבא דמוקי ליה למשנה כר"מ תו לא מוקי לי' כחזקי' במיני ממיקה דבלא"ה כל איסורים מצטרפים והקשו א"כ איך פריך הגמ' בשבת על כל תבלין מצטרפים הא לחזקי' בעינן מיני ממיקה הא אין הלכתא כוותי' ולכך העלו הם דמ"מ בעינן מיני ממיקה כדי שיהיו שוים בנ"ט:

הערה בתו'

ועדיין לא הבנתי בממ"נ מה קשבר התוס' לרבא דאזיל בתר שמא לענין צירוף בהולאות שבת דלשבת ג"כ אם ממולקים בשמא אינ' מצטרפים א"כ עדיין לא משני הגמרא שם שבת במיני ממיקה כלום דעדיין קשה קושי' הגמרא הא בתר שמא אזלינן ולמימר ר"מ היא מלבד דא"כ תסר עיקר מי' בגמרא שם בשבת ויהיה משנה דלא בהלכתא אף גם אינו ענין למילתא דר"מ דאמר גזירת הכתוב שיצטרפו כל איסורים אבל מה ענין זה לצירוף תבלין דהיתרא בהולאות שבת ואי ס"ל לתוס' דלענין הולאות שבת אף לרבא לא תלי' בשם דמה נ"מ סוף כל סוף הביאה מחובלת א"כ אף לרש"י לא הקש' כלו' דכאן לענין צירו' איסורי' ליתי' לחזקי' דהכל תלוי בשם אבל שם בשבת איתא לחזקי' אף לרבא ומה קו' וי"ע לכאו':

ישוב על זה

ומה שנ"ל בישובו דודאי יש כאן סברה אם אינו מיני ממיקה אם מ"מ הם פועלים בקדירה לתבל כמ"ש הרמב"ם בפי' המשנה לשבת

פלתי המבואר

אמנם יש לעיין בהך דמס' ע"ז (ס"ו ע"א) דפריך הגמרא על רבא דס"ל דאזלינן בתר שמא ממשנה דערלה (פ"ב מ"י) דג' שמות (איסורים או שמות) וג' מינים (כגון: פלפל, בצל, חומץ) מצטרפין לאסור הקדרה ואמר חזקיה הטעם הואיל והם מיני מתיקה ודאויה למתק וטעמן שוה כמו שכתב רש"י הרי דמין בשאינו מינו תלוי בטעם ולא בשמא ופריך מזה על רבא דס"ל דתלוי בשמא ע"כ.

קושית הפלתי על ראיה הנ"ל דיש לומר דשאני התם דבתבלין קאי שטעמם חזק ולכן מצטרפין

והקשה הפלתי ומה קשיא הא המשנה דאוסר קאי בתבלין, ובתבלין מורגש הטעם כמו שכתב שם התוס' להדיא ד"ה תבלין

מכתבים

[illegible]

אגרות ותשובות

[illegible]

מכתב מפאריס

[illegible]

מכתב מלונדון

[illegible]

מכתב מוינא

ודע, דביצה מיקרי דרא דשומן. ובסימן ק״ה [שפתי דעת אות לח] אבאר עוד *:

החלק השלישי:

בביאור דברים שאין להם ביטול בששים:

הפרק הראשון:

הנה קיימא לן כל אסורין שבתורה בטילין בששים, משום שעל פי הרוב כל שיש ששים אין נותן טעם. ומיהו לפעמים נותן טעם ביותר משששים, אלא דאזלינן בתר רובא. ויש דברים שאין בטילים אפילו באלף. כיצד, דברים דעבידי לטעם אין בטל, וכן דבר המעמיד אין בטל. והוא מבואר בסימן צ״ח סעיף (ד׳) [ח] בהג״ה. ודבר המעמיד, בסימן פ״ז סעיף י״א, וכדבעינן למימר קמן:

ודע, דבר דעביד לטעם דלא בטיל ביותר מששים, כתב איסור והיתר הארוך כלל כ״ה [דין ז] הביאו הש״ך בסימן צ״ח אות כ״ט דהוא מדרבנן. והפרי חדש אות (כ״ד) [כה] ערער על זה, דטעמא מן התורה לא בטיל. והכרתי ופלתי אות (י״א) [ט] ג״כ גמגם בזה. ועיין במנחת כהן [ספר התערובות] פרק ג׳ [ד״ה ואמנם דעת] ופרק ה׳ [ד״ה וראוי שתדע] מחלק א׳, הביא זה במחלוקת, להר״ן בפרק גיד הנשה [חולין לה, ב סוף דבור ראשון] כל שטעם נרגש, אפילו באלף דבר תורה. והטור בשם ר״ת בסימן צ״ח [עמוד רמט] כל למעלה מששים הוי דרבנן. וצריך לומר דטעם קלוש לא אסרה תורה. הן אמת שאין אני רואה ראיה מסימן צ״ח, דמה שכתב הטור לר״ת אוסר דבר תורה עד ששים, הוא כפשוטו לומר דיותר מששים מסתמא אין בו טעם, הא כל שנרגש הוה דבר תורה אפילו באלף. גם מה שכתב הש״ך [שם] בשם איסור והיתר הארוך [כלל כה דין כד] לסמוך אעובד כוכבים עכשיו בטעם ביותר מששים, לא ידענא, אם דהוה דרבנן א״כ בכל איסור דרבנן נימא לסמוך, וזה לא שמענו מעולם. ובסימן צ״ח [שפתי דעת אות כט] אבאר:

7 נתפקחתי, חצי זית בשר שחוטה וחצי זית בשר נבילה שנפלו (לס׳) [לשלשים] [יח] זיתי ירקות וכדומה לאינו מינו, אי מן התורה אסור, או מותר אף מדרבנן. מי אמרינן כיון דיש ששים נגד חצי זית איסור שרי, או דילמא כיון דעכשיו הטעם בשר נרגש, וחיך אוכל יטעם [ע״פ איוב יב, יא], א״כ הרי טועם טעמא דאיסורא, וכמו שכתב הרשב״א בחידושיו בשמעתתא דזרוע בשילה [חולין צח, ב ד״ה אבל]. ועיין סימן צ״ט [סעיף ו בהגה] חוזר וניעור אם נפל ממין הראשון, אפשר לאו דוקא, הוא הדין היתר ממין הראשון נמי אסור. ומודינא אם נפל חצי זית איסור וחצי ומשהו היתר לאינו מינו, כיון דמן התורה סלק את שאינו מינו כאילו אינו, וליכא איסור תורה, אף מדרבנן שרי כל שיש (בא׳) [באינו מינו] [יט] ששים נגד האיסור לבד, דליכא למיגזר אטו אינו מינו דהא על כל פנים יש ששים נגד האיסור, עיין ט״ז בסימן צ״ח אות ה׳. כי מיבעיא לי במחצה או רוב איסור, הרי על כל פנים נרגש וטועם טעם האיסור:

ופשיטנא לה לכאורה מהדא מתניתין דערלה פרק ב׳ משנה ט״ו, תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם ואין באחד כדי לחבל ונצטרפו ותבלו, מותר לכהנים ואסורים לזרים. וכן הלכה, כמו שכתב הר״מ בפרק י״ו מהלכות מאכלות אסורות הלכה (י״ו) [יג]. ואמאי מותר לכהנים, הא טעמא לא בטיל, ונצטרף ההיתר עם האיסור והרי נרגש הטעם, וטעם כעיקר דבר תורה לדידן. וכי תימא הלא בלאו הכי מבואר בכמה דוכתי ובאו״ח סימן שי״ח [סעיף ט בהגה] דמלח בטל על גבי אוכל דאין בזה כדי לחבל כו׳, ולא אמרינן מכל מקום עכשיו נרגש הטעם, עיין מגן אברהם אות ל״א, וט״ז אות ט״ו. יש לומר דיותר מששים מדרבנן הוא, וכל שאין באיסור לחוד לחבל לא גזרו. אמנם ממשנה שפיר ראיה, דאם לא כן איך יפרנס הר״ן ז״ל משנה זו, דסובר כל שנרגש הטעם מן התורה לא בטל אפילו באלף, אמאי מותר לכהנים. אמנם יש לומר דמיירי שאין שווין בטעמן, ועיין בעבודה זרה ס״ו [ע״א] ושבת פ״ט [ע״ב] ובתוספות יום טוב בערלה פרק ב׳ [שם]. ובהיות שהדברים עמוקים ואין אתנו יודע מה, לא הארכתי בו, וכעת הדבר צריך עיון [כ]. ועיין מה שכתבתי בפתיחה להלכות בשר בחלב [כא]. והא דסלק מינו כמי שאינו [חולין ק, כ], יש לומר טעם כעיקר דרבנן לרבא, או שאר תירוצים:

ועיין בט״ז [או״ח] בהלכות שבת סימן שי״ח אות ט״ו מה שתמה על רמ״א, ואמר דתבלין של איסור והיתר ואין באחד מהן כדי (לחמץ) [לחבל] [כב], לא שרי אלא כשנתערבו קודם ואח״כ נפלו לקדירה, אבל אם תחלה נפל היתר ואח״כ איסור, הוא הגורם ואוסר, יע״ש. ובאמת בערלה פרק ב׳ משנה י״א שאור של חולין אף שנפל תרומה לסוף שרי לרבנן, עיין בר״מ שם [מאכלות אסורות טז, טז]. וכן מעמיד, משמע אף בזה אחר זה, אפילו הכי כל שאין באיסור לבד להעמיד שרי, עיין סימן פ״ז בט״ז [ס״ק יג] וש״ך [ס״ק לח]. שוב ראיתי באליה רבא [סימן שיח] אות כ״ד עמד בזה ממשנה דערלה, יע״ש. באופן שדברי ט״ז קשים להולמם במה שאוסר שם. וכפי הנראה כל זה וזה גורם אף בזה אחר זה, כל שאין באיסור לבד לפעול פעולתו, אף שגם בהיתר אין כח, אפילו הכי שרי, בין זה בזה אחר זה ובין בבת אחת, וכדאמרן:

ודבר המעמיד דלא בטיל, הוא ג״כ מדרבנן. ואף מאן דאמר בטעמא הוה מן התורה, מודה במעמיד דאין בו טעם, אלא הואיל ופעולתו ניכר גזרו ביה רבנן. ועיין מגן אברהם הלכות פסח סימן תמ״ב אות ט׳ כתב להטור [שם עמוד שס] דבר המעמיד דבר תורה, יע״ש. ובחק יעקב שם אות (ט״ו) [טז] כתב בפשיטות דמעמיד רק מדרבנן הוא. ועיין בתוספות זבחים פרק כל הזבחים [כג]. ודע, דבר המעמיד שאין איסורו בפני עצמו לא הוי מעמיד, כמו המעמיד בעור קיבת כשירה, עיין סימן פ״ז [סעיף יא] ובש״ך אות ל׳ ול״ה. והוא הדין בטעם הדין כן. ועיין בסימן צ״ח בט״ז אות י״א, שומן בחלב, כיון שכל אחד היתר לא הוה טעמא. והמנחת יעקב כלל פ״ה אות ס״ג תמה עליו, וכתב דמאיסור והיתר הארוך כלל כ״ה דין (ב׳) [ה] וח׳ לא משמע כן. ואיני יודע מאי שנא ממעמיד. ובשלמא להר״ן שפיר יש לחלק, מה שאין כן לדידן תרווייהו מדרבנן, א״כ כל שאין טעם גמור דהיינו למעלה מששים לא גזרו כל שאין איסור בפני עצמו. ומיהו יש לומר מעמיד לית ביה טעם כלל, אלא דניכר פעולתו ואסור מדרבנן, ומשום הכי בבשר בחלב שרי דכל אחד היתר הוא, מה שאין כן בדבר דעביד לטעמא דמדרבנן אסור מחמת טעם קליש דאית ביה, יראה דגם בשר בחלב ראוי לאסור מדרבנן על כל פנים. ולזה יש לומר כיון דהתורה התירתו בפירוש, דדוקא דרך בישול [אסרה תורה] שהוא טעם גמור, אין כח ביד חז״ל לגזור ולאסור בטעם קלוש, דומה לזה מה שכתב הט״ז בסימן קי״ז [ס״ק א]. ובעיקר הדין אי שומן חשיב דבר דעביד לטעמא וכן חמאה, וכיצד דין ביטולם, אבאר בעזרת השם יתברך בסימן צ״ח בט״ז [משבצות זהב] אות י״א, וכאן אין להאריך:

הפרק השני:

בדיני בריה וחתיכה הראויה להתכבד ובעלי חיים ודבר שיש לו מתירין וכעדשה משרץ, אין להם ביטול אפילו באלף:

כבר ביארנו דכל האיסורין למעלה מששים הם דרבנן, ומן התורה הכל בטל בששים. ואף תרומה וערלה וכלאי הכרם בטילין מן התורה ביבש ברוב, ובלח בששים באינו מינו. ומדרבנן הוסיפו בשיעורם במינם, תרומה באחד ומאה, וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתיים, במינם דוקא. ואמנם

לח) תוקן ע״פ זיו השמש וכנגד שקל הקדש. ובלחם שלמה הגיה לפי תלתי זימים, והיינו הן:
לט) תוקן ע״פ מגד שמים וזיו השמש:
מ) וכלו״מ סימן מנ״ב בחמשל מנהגים אות ו כתב בפקעות דמומר. (משפרת שלום):
מא) לפנינו בפתיחה ליתא ועיין סימן פז שפתי דעת אות ג וכסימן ל במשבצות זהב אות כ:
מב) תוקן בדפוס וחלקוות תקנ״ו:
מג) ל״מ שם בתוספות בזבחים. ועיין בית מאיר שם סעיף ה. ובתוספות ע״ז לה, ב ד״ה מפני, כתבו כן:

ציונים

יד שאור. מיי' סס הי"ג: טו תבלין. סס:

שינויי נוסחאות

יד ונצטרפו נד"ס נצטרפו וכן במשנה הממוכה. טו בקדירה בירושלמי לתוך קדירה ונד"ס לקדרה.

תוספות חדשים

טו [תו"ט ד"ה] **תבלין כו דסתם שאור אחד מחמשת מינים כו' עכ"ל.** אין להקשות דמ"מ הוי שאור של חטין ושאור של שעורים דהוו שני מינים ז"ל דהא קי"ל כרבא בפ' בתרא דע"ז דאלו' אמר שמא דחמירא דחטי וחמירא דשערי הוי מין במינו: [בא"ד] **אבל בב' מינים וב' שמות אימא מודו לר"ש עכ"ל.** לפ"ז לא היה צריך לפרש לעיל במ"י לו מתשה מינים משם מ' ד"ל כפשוטו לו מג' מינים וגם ב' לו ג' שמות כמ"ש הכא וע"ע גם מ"ש ולפי מנא מבלין כו' אבל במין מ' מודה עכ"ל. לא יכולתי להבין דהא במ"י לעיל מפורש בדברי ר"ש דב' שמות ממין מ' אין מלטרפין והילף מלינן למימר דמודה וע"ע. (הר"ז). והרמב"ם לשיטתו דלעיל: [בא"ד] **ואי תני תבלין כו' אבל במין אחד מודה כו' עכ"ל.** וע"ע דכבר שמעינן לה מתמיהין י' דאמר ר"ש דאף ממין אחד אין מלטרפין. ויש לישב דלפי מתמיהין י' דלעיל הוי אמינא דדוקא לענין יבש ביבש בענין אין

חידושי מהרי"ח

טו [תו"ט ד"ה] **תבלין כו' איצטריך כו' וכיוצא בזה חצריכם הרמב"ם כו.** עי' בפי' המשנה להרמב"ם דק הרב תי"ט מפרש כוונת הרמב"ם דלמה שאור הוא מין אחד ותבלין הוא ב' מינים ויפה פי' לפי סברת הרמב"ם אבל לי קשה דהא תנן במס' חלה פ"ד מ"ב החיטין אינו מצטרף אלא כו' ע"ש וא"כ יש ג"כ בשאור כמה מינים ולולא דבריהם הייתי אומר הפך דבריהם דבשלמא בשאור אז כוונת האיש לעשות העיסה חמץ אז לא איכפת ליה אם יהיה משני מינים אבל תבלין מסתמא מין אחד צריך כדי לתבל בו רק שלא היה באחד כשיעור ובשניהם היה כשיעור אבל הכל מין אחד וא"כ דד"ק בהפך הצריכות:

טָהוֹר[מה], **אוֹ שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא**[מו], **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אַחַר הָרִאשׁוֹן אֲנִי בָא**[מז]. **וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַחַר הָאַחֲרוֹן**[מח]: **יַד שְׁאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כְּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִסָּה, לֹא בָזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בָזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחִמְּצוּ, אָסוּר לַזָּרִים**[מט] **וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים**[מט]. **רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים:** [7]**טו תַּבְלִין**[נא] **שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כְּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ בַקְּדֵרָה, לֹא בָאֲלוּ**

לכלי שנטמא בשמן טמא, חזר וסכו בשמן טהור. וכשמתמעטים בכלי נפלט השמן לתוך: אחר ראשון אני בא. דסבר רבי אליעזר, ראשון נפלט לתוך: **וחכמים אומרים אחר אחרון.** סברי, אחרון נפלט. **והלכה כחכמים: יד אסור לזרים.** דבנן לטעמייהו דאמרי לעיל תבלין מעיס ושלשה שמות מצטרפין לאסור הדבר הנאכל: **ומותר לכהנים.** דתרומה שריא להו, ואין בכלאי הכרם כדי להחמיץ: **רבי שמעון מתיר לזרים.** לטעמיה, דאמר שיש לו שלשה שמות ממין אחד אין מצטרפין: **טו תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם.** בהא נמי דבנן לטעמייהו, ור' שמעון

פירוש המשניות להרמב"ם

ומשם תמלא ספקך מאלו העיקרים והלכה כחכמים: **יד אסור לזרים** לפי שאיסור תרומה עליהם וכמו כן **שאור של כלאי הכרם** וכבר נגמר החמוץ מדבר האסור עליהם אבל לכהנים הוא להם כמו שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה של ישראל שאמר בהם אינו אסור עד שיהא בו כדי להחמיץ ור"ש דן דין שאור של תרומה ושל כלאי הכרם כדין מה שקדם זכרו באמרו התרומה מעלה את הערלה ואע"פ שאין דומין זה לזה דמיון גמור ואין הלכה כר"ש: **טו הדבר** כולו מבואר אבל השמיענו כי מחלוקתם עם ר"ש בשני המאמרים ר"ל בשאור ותבלין שאילו השמיענו כי מחלוקתם בשאור היינו אומרים בשאור בלבד אומרים חכמים אסור לזרים כמו שאמרנו בהלכה הקודמת מפני ששאור של תרומה ושאור של כלאי הכרם שם אחד אבל **תבלין של תרומה ותבלין של כלאי הכרם** שהם שמות הרבה מודים לר"ש שהוא

מלאכת שלמה

וסכן בשמן טהור. מיירי מתיתין בשהטבילן לאחר שסכן בשמן טמא ונגבו ואחר טבילה סכן בשמן טהור וחזר ופלט את השמן ופליגי הי מיניהו פליט ומפ' בירושלמי דר"א סבר הראשון מוציא את האחרון כלומר קושטא הוא שמתמא הכלי שבע מן שמן הראשון יוצא השני אבל מ"מ הוא מוציאו ויוצא עמו הלכך לא יסוך אפי' שמן טהור אחר טבילה דקמא פליט ורבנן סברי דאין יוצא אלא אחרון דוקא הלכך לא יסוך שמן טמא אחר שמן טהור דכי פליט טמא הוא דפליט אבל שמן טהור אחר שמן טמא יכול לסוך והכי איתא בתוספתא דתרומות פ"ח הר"ש שירילי"ו ז"ל. וכן פי' ר"ש ז"ל ג"כ אבל הרמב"ם ז"ל פי' דמתני' מיירי בכלים שאינם מקבלין טומאה כגון כלי אבנים וכו'. ועיין במ"ש ר"פ בתרא דמסכת פרה: **בפי' ר"ע ז"ל** דסבר ר"א דראשון נפלט לתוך ואחרון מוציא אחר אחרון סברי אחרון נפלט. כתב ה"ר יהוסף ז"ל פי' ואם השמן הוא טמא הוי הכלי טמא ואם הוא טהור הוי הכלי טהור ונראה דמיירי לענין טבילה כגון הא דתנן במסכת עדויות על אדם הסך בשמן טהור ונטמא ונטבל וכו' הי' שמן טמא וכו' ע"כ: **יד אסור לזרים ומותר לכהנים.** משום דלכהנים הוא להם כמו שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה של ישראל שאמר בהם אינו אסור עד שיהא בו כדי להחמץ ור"ש דן דין שאור של תרומה ושל כלאי הכרם מה שקדם זכרו באמרו התרומה מעלה את הערלה ואע"פ שאין דומין זה לזה דמיון גמור. הרמב"ם ז"ל: **טו תבלין וכו'.** השמיענו מחלוקת חכמים עם

יכין — תפארת ישראל — יכין

מה ודרך הכלי כשישתמשו בו להפליט השמן הבלוע בו: מז ר"ל אף*) אחר ראשון דמשייהן נפלטו: מח דס"ל דכלי שבע משמן הראשון והוא דוחה השני ופולטו לתוך: מח דהרי שניהן אסורים לזרים ורבנן לטעמיי' במ"י דשמות מתולקין מצטרפים:

*) עי' שנו"א בשם הירושלמי (תפארת יעקב).

מט דלדידהו הוה ליה זוז"ג: נ לטעמי' במ"י דאמ"ל: נא קמשמע לן פלוגתי' גבי תבלין דאפילו מיינן מתולקין ואיסורים מחולקין מצטרף לרבנן וקמשמע לן בשאור דאפי' מין מ' ושמות מתולקין אמ"ל לר"ש ואף דהא כבר שמעי' לי' במ"י סד"א דהתם רק בינם:

משנה ראשונה

דאמרי לעולם אינו אוסר וכו' ומשמע דאפי' שאור של תרומה הוא הרוב ושל חולין מעט אפ"ה אינו אוסר כיון שאין בו כדי לחמץ. ולהא מלתא הוי ממתן רבותא עפי דלענין טעם כעיקר פשיטא כל שאין שם טעם איסור אינו אוסר. אבל ממתן שאין האיסור אלא משום פרסום פעולתו כדפי' לעיל בפרקין סד"א דאי רובא לאיסורא הא איפרסמא פעולת האיסור קמ"ל: יג **אחר הראשון אני בא.** משמע הכא בין לר"א ובין לחכמים דא טמא השמן הטהור מן הטמא בפנים כשהם בלועים דטומאה בלוע לא מטמא וכן טהרה בלועה כדאמרן בסוף מס' מקואות. א"נ מגע בית המדרש לא מטמא כר' יוסי פכ"ז דכלים מ"י. ומכאן קשה אלוגיא דפ' בהמה המקשה ד' ע"א דאמר רבה כשם שטומאה בלועה אינה מטמאה כך טהרה בלועה כו' ופריך רבא מאי קמ"ל מרוייהו תנינהו במס' מקואות ומשני כי קאמר רבה כגון שבלע שני עצעות אחת טמאה ואחת טהורה דלא מטמא טמאה לטהורה. ופי' רש"י והתוס' שם דממתני' דמקואות לא שמעינן אלא דטומאה בלועה לא מטמאה טהרה בלוי אבל כשנתיהן בלועות לא שמעינן והייט דאיצטריך ליה לרבה והשתא אכתי קשה ממתני' דהכא דשמעינן בהדיא בשניהן בלועין נמי לא מטמא ומאי קמ"ל רבה. וי"ל דמהכא לא שמעינן

לאמר דבר אחר **יד שאור של תרומה** וכו'. יש לתמוה מאי קמ"ל הא תנינן לה במ"י דלאכמים שני שמות מצטרפין ולר"ש לא מצטרפין והיינו הך דהכא. ונראה משום דהתם מני סתמא לר"ש אין מצטרפין ואיכא למימר דוקא בינם קאמר אבל לר"ע מצטרפין וקמ"ל הכא שאור ותבלין דלטעמא עבידי ופליג ר"ש דאפי' בר"ע לא מצטרפי. ומכאן קשה על סברת התוס' בסמ' ע"ז דמפרש לפי האמת כן דלר"ש דוקא בינם לא מצטרפי. ובר"ע מודה ולא"ל לומר כן כדתנן הכא. ואע"ג דבמ"י נמי מיירי בתבלין התם לא קתני ותיבלו כדתני בסמוך גבי תבלין והכא גבי שאור דקתני ותמלו ותיבלו לאשמועי' דאפי' בר"ע ופליג. והא דקתני הכא תרתי שאור ותבלין נפרש בסמוך: **טו תבלין של תרומה.** ונריכא למיתני תבלין ושאור כתב מוי"ט דאי תני שאור ה"א דוקא בשניהם מין אחד שאין שאור אלא מה' מיינים כו' והוא תמוה דאמנו ה' מיינים תשיני מין מ'. וגם מ"ש אי תני תבלין ה"א משום שהם שני מיינים פליג ר"ש אבל במין אחד מודה. זה תמוה יותר דבהדיא פליג ר"ש לעיל מ"י בשני שמות ומין אחד. וגם בפי' הרמב"ם קשה דאיהו עניד לריכותא דאי תני שאור ה"א משום

מה הלריכם הרמב"ם. אלא שיש לו פי' אחר בפירוש שמות דלעיל דבמשנה עשירית: טז חתיכה של קדשי קדשים וכו'. הר"ב מפרשה בטעם המשניות דלעיל ואע"ג דלא אלטריך איכא למימר דמשום קיפא. היינו מחמיתין דלקמן. נקט להך רישא דהכא. אבל הרמב"ם מפרש למשנתנו בענין וטעם אחר ממשנה הקודמת. וז"ל נותר ופגול הוא אסור על הכהנים ועל ישראל. ודינו שישרף. אבל איסורו על ישראל יותר חמור. לפי שלא היה מותר לישראל לעולם. כשאכלו ישראל נתחייב קרבן מעילה. כמו שיתבאר במס' [מעילה] אבל לכהנים היה לו שעת הכשר קודם שהיה פגול או נותר. ועוד יתבאר דיני הפגול והנותר במסכת זבחים. ואמר כי כשנתבשלו אלו השלש חתיכות עם חתיכות חולין והוציאום אח"כ ונשאר שאר הבשר. שהוא אסור לזרים מפני בשר הקודש שנתבשל עמהם. ומותר לכהנים אע"פ שיש בו הנותר והפגול. כיון שאין איסורו על הכהנים חמור הרבה. ור"ש אומר כשם שמותר לכהנים כך מותר לזרים כיון שהפגול והנותר אסור על הכל עכ"ל. עוד הוסיף לבאר דהכא בנתבטל הטעם בששים. אם הוא מין במינו. או שאינו בנותן טעם. אם הוא בשאינו מינו. ושאלו החתיכות שיוציא ישראל ויכירום שהם האסורים ע"כ. ומה שנתן טעם שאיסורו שעל ישראל חמור. לפי שלא היה מותר לישראל לעולם וכו'. אבל לכהנים היתה לו שעת הכושר קודם שהיה פגול או נותר. פי' דבריו אלו. כך הוא. לענין פגול דלכהנים היה להם שעת הכשר כלומר ראוי וכשר להיות מותר להם. אלו לא היה נעשה פגול אבל ודאי שקודם שנעשה פגול ג"כ אין להם היתר לאכול דדין פגול בחמד מארבע עבודות. שותט מקבל ומוליך וזורק. כדתנן במ"ג פ"ב דזבחים וקודם שנזרק הדם אסור הבשר באכילה כמ"ש הרמב"ם בפ' י"א מהלכות מעשה הקרבנות. ומשום הכי דקדק לכתוב בלשון שעת הכשר. ולא כתב היה מותר שהוא הפך לי' שלא היה מותר לישראל. ומעתה מה שכתב שלישראל לא היה מותר לעולם אבל יביאו קרבן מעילה. זה בלבד בקדשי קדשים שמועלין בהם משהוקדשו עד שיזרק הדם. כדתנן בפ"ב דמעילה. וכאלו אמר הרמב"ם שאע"פ שאז היא שעת הכשר לכהנים שיהיו ראוים להם אם לא יתפגלו כמו שפירשתי. אבל לישראל אין להם היתר לעולם. דקדשי קדשים אינם נאכלים אלא לכהנים כדתנן באיזהו מקומן. וכשאכלו ישראל ר"ל בשעת הכושר שיש לכהנים. דהיינו משהוקדשו עד אחר זריקת דמן. נתחייב בקרבן מעילה. כך צריכין לפרש דהא תנן בריש מעילה. דמשהותר לכהנים אין מעילה לישראל. אלא דה"ק דלישראל אין להם היתר לעולם. והיינו בקדשי קדשים שאינן נאכלין אלא לכהנים. ויש בו עוד חומרא. דאם אכלו בשעת הכושר שלכהנים נתחייב במעילה. אבל לכהנים יש שעת הכשר. כלומר ראוי להיות מותר. אם לא יתפגל. ואע"ג דפגול וכן נותר שייכים אף בקדשים קלים. מתניתין לא מפרשה אלא בקדשי קדשים. דקדשים קלים מותר לישראל כמו לכהן. ואע"ג דהמותר מהם נאכל לכהנים. כדתנן באיזהו מקומן. מכל מקום הואיל ולא שייך במותר מעילה כלל כמ"ש הרמב"ם בריש פ"ב מהלכות מעילה. הלכך לא הזכירו בפגול ונותר שלהם בישראל יותר מבכהנים. ומבואר הוא דכל זה אינו אלא חומרא בעלמא דהא בנתבטל

פירוש המשניות להרמב"ם

מותר לזרים השמיענו בזו ההלכה שהם חולקים עליו אפי' בחבלין ותבלין ואילו השמיענו ג"כ בזו ההלכה מחלוקתם היינו אומרים בחבלין ותבלין שהם שמות הרבה מתיר ר"ש לזרים אבל בשאור ושאור מודה לחכמים על כן השמיענו מחלוקתם בהל' הקודמת מפני ששאור של תרומה ושאור של כלאי הכרם שם אחד אבל תבלין של תרומה ותבלין של כלאי הכרם שני שמות מודים לר"ש שהוא מותר לזרים השמיענו בזו ההלכה שהן חולקין עליו אפילו בחבלין ותבלין ואילו השמיענו ג"כ בזו ההלכה מחלוקתם הייתי אומר בחבלין ותבלין שהן שני שמות מתיר ר"ש לזרים אבל בשאור ושאור מודה לחכמים על כן השמיענו הלכה הקודמת ע"כ מן הרמב"ם וקרוב לזה פירש הרש"ש ז"ל. ומצאתי מוגה בלשון המשנה שנפלו לתוך הקדרה וכן בספרי כתיבת יד: טז בסוף פי' ר"ע ז"ל צריך להגי' ממין אחד אין מלטרפים. ומשמע מפירוש הרמב"ם ז"ל דגרים במתני' ר"ש מתיר לזרים ולכהנים וגרים ומי בריאת חתיכה של קדשי קדשים אבל אני מצאתי בספר כתיבת יד נוסח המשנה כך חתיכה של פגול ושל נותר ושל קדשים שנתבשלו עם החתיכות אסור לזרים ונותר לכהנים ונראה שהיא גרסת הירושלמי ל"מ לר' יוחנן אלא אפי' לרש"ל לקיש דאמר במחלוקת שנוי' לא לגרסת אמר ובר קפרא לתוד הוא דתני הכי חתיכה של קדשים של פגול ושל נותר שנתבשלו עם החתיכות ר"ש מתיר וחכמים אוסרין והילך פי' הר"ש שירלי"ו ז"ל חתיכה של פגול שנשחט חוץ לזמנו דאית בה כרת ואפי' לכהנים אין

מלאכת שלמה

ר"ש בשני המאמרים ר"ל בשאור ותבלין שאילו השמיענו מחלוקתם בשאור היינו אומרים בשאור בלבד אומרים חכמים אסור לזרים כמו שאמרנו בהלכה הקודמת מפני ששאור של תרומה ושאור של כלאי הכרם שם אחד אבל תבלין של תרומה ותבלין של כלאי הכרם שהם שני שמות מודים לר"ש שהוא מותר לזרים השמיענו בזו ההלכה שהן חולקין עליו אפילו בתבלין ותבלין ואילו השמיענו ג"כ בזו ההלכה מחלוקתם הייתי אומר בתבלין ותבלין שהן שני שמות מתיר ר"ש לזרים אבל בשאור ושאור מודה לחכמים על כן השמיענו הלכה הקודמת ע"כ מן הרמב"ם וקרוב לזה פירש הרש"ש ז"ל. ומצאתי מוגה בלשון המשנה שנפלו לתוך הקדרה וכן בספרי כתיבת יד: טז חתיכה של קדשי קדשים. אין אוכלין אותם אלא זכרי כהונה כמו שבאר הכתוב (ויקרא ז) כל זכר בכהנים יאכל אותה אבל נותר ופיגול הוא אסור על הכהנים ועל ישראל ודינו שישרף אבל איסורו על לזרים אסור ומותרת לכהנים: שמעון מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים: כְּדֵי לְהַבֵּל וְלֹא בָאֲלוּ כְּדֵי לְהַבֵּל, וְנִצְטָרְפוּ וְתִבְּלוּ, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים: טז חֲתִיכָה שֶׁל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים: מחלוקתם בהל' הקודמת ואין הלכה כר"ש: טז קדשי קדשים. אין אוכלין אותם אלא זכרי כהונה כמו שבאר הכתוב (ויקרא ז) כל זכר בכהנים יאכל אותה אבל נותר ופיגול הוא אסור על הכהנים ועל ישראל ודינו שישרף אבל איסורו על לעולם. כשאכלו ישראל נתחייב קרבן מעילה. כמו שיתבאר במס' [מעילה] אבל לכהנים היה לו שעת הכשר קודם שהיה פגול או נותר. ועוד יתבאר דיני הפגול והנותר במסכת זבחים. ואמר כי כשנתבשלו אלו השלש חתיכות עם

ציונים

טז חתיכה. מיי' פ"י מהלכות מעה"ק הי"ב:

שינויי נוסחאות

לזרים ולכהנים בד"נ וד"ו לכהנים ולזרים וכ"ה במשנ"ג.

תוספות חדשים

מלטרפי אבל בנתינת טעם לקדרה מודה רבי שמעון דמלטרפין וכמו שכתבנו תוס' בע"ז דף ו' לכן הדר ומני הכא לאמועיין אפילו בנתינת טעם אין מלטרפין. כן נראה למגיה:

תוספות אנשי שם

טז חוי"ט ד"ה חתיכה כו' חומרא בעלמא כו'. לי' הדיוט נפלאים דבריו כי הוא נגד סוגיא ערוכה בגמ' יבמות ד' פ"ב. דפריך לר"ל מבריי' חתיכת חטאת טמאות בטהורות בטל לאחיל להכהנים אבל מטאת בחולין לענין לאחול זר לא בטל ומקשה ומפרק ע"ז בחירוצים שונים ולחוקיס דמ"ש ריש"ל ומ"ש קיפא ולפ"ד המוי"ט כמוב בהדיא המלוק ומדויק הבריי' דנקט מטאת בחולין דלא בטל לענין זר ולע"ג (אומץ יוסף).

הג' וחי' הרש"ש

טז ד"ה חתיכה של ק"ק. כו' אבל הרמב"ם מפרש כו' כשאכלו ישראל נתחייב קרבן מעילה כו' אבל לכהנים היתה לו שעת הכושר כו'. עי' בתוי"ט ביאור דבריו. ולכאורה משמע מלשונו דלכהנים אין מעילה בק"ק אף קודם זריקה. וז"ל דנפק"ק דמעילה מקשה הגמרא מעילה הוא דליכא כו' ממונא דכהן הוא כו' וע"ש במפרש ובמוס' וקתני בריש לפני זריקה דמיים מועלין כו' ובכשר. אלא לכוונתו דאף דלכהנים יש ג"כ מעילה מ"מ יש להם אז שעת הכושר דלאחר זריקה יותרו להם.

משנה ראשונה

דשאור ושאור שם א' ניתנו ובהא אסרי רבנן אבל תבלין ותבלין הם שמות הרבה כו' ע"כ ולטעמי' אזיל דאיכו ס"ל שמות היינו שם הקריאה דלעיל מ"י. ומ"מ איכו מוכן דמאי ס"ד דבשני שמות מודו רבנן והא לעיל מ"י תני בהדיא שמלטרפין. ומיהו למאי דפי' בתתני' דלעיל דהני מתניות דהכא לר"ש ריכי דאף בנתינת טעם לא מלטרפי כדקתני ותמלו ותבלו. ולהכי צריכי תרוויהו דאי תני אשאר ה"א התם פליג ר"ש משום דמתנן איכו נותן טעם ועיקרו משום פירסום פעולתו אבל לאו טעם ממש הוא אבל בטעם ממש מודה קמ"ל תבלין ותיבלו. ואי תני תבלין ה"א דהא פליגי רבנן ובשאור מודו לר"ש צריכא. והשתא ניתא דבכולהו מתניות דהכא עד סוף פרקין דתני בכולהו פלוגתא דר"ש ולא תני נמי פלוגתא דר"א כדתני בר"פ ר"א אומר מלטרפין בנ"ט אבל לא לאסור ע"כ והייגו משום דהתם מ"ק קתמא אמר מלטרפין ומשמע לכל מילי בלא וביבש ואמי ר"א למימר דוקא בנ"ט. אבל מתניות דהכא דמ"ק תני בהדיא ותמלו ותבלו ונתבשלו וביבש לא חייבי הכא ולעיל מ"י כתבנו טעם דלא מייתי התם פלוגתא דר"א: טז חתיכה של קדשי קדשים כו'. פי' הר"ב דה"ל פליגי בפלוגתא דלעיל אי שני שמות מלטרפי וחכמים לטעמייהו ור"ש לטעמי' וכ"כ הר"ש. ואע"ג דהייגו הך והא מו למה לי. ל"ל דלר"ש אלטרך דקד"א דהכא מודה ר"ש דאע"ג דפיגול

[illegible]

הלוחם הלאומי

[illegible]

הלוחם הלאומי

[illegible]

הלוחם הלאומי

באר הגולה

יא) שם ממימרא דרב מתנא ביצה דף ל׳:

גליון מהרש״א

יד) איסור שנתבטל כו׳ ונתוסף בו אח״כ מן האיסור. אבל אם נעשה אחר שנתערב הה״ל ל״א תחר וניעור סימן ק״א סק״ח:

טו) דוקא במין איסור אחד. הפרי מגדים בפתיחה להלכות תערובות ח״ג פ״א ד״ה נסתפקתי שצן גם בנפל היתר מאותו מין וטעם של איסור יאסור כיון דעכשיו טעם טעם מהאיסור ועי׳ עוד שם פ״ד ד״ה שוב ראיתי:

הגהות והערות

ח) פירוש דשם מחלקינן בין נודע ללא נודע, ובנודע בינתיים בטל אף להמחבר, (יד יהודה):

ט) צ״ל האיסור מצטרף להעלות האיסור, [ופי׳ האיסור שנפל מקודם מצטרף להעלות האיסור שנופל]:

י) עיין מנ״ר כלל פה ס״ק לט:

אמרי בינה

יד) ואני הוכחתי לעיל כו׳. היינו לעיל סק״ט:

יח) ואם עשה כן במזיד אסור. היינו כמו שנתבאר בס״ה אבל לשאר כל אדם פשיטא למותר: יט) מרבה עליו ומבטלו. דבמ״ח סימן תרע״ז (ס״ד) קתני המחבר וכתב למותר המשמן שבבר מבוכה שנתערב בשמן אחר ואין בו ס׳ לבטלו יש מי שאומר להוסיף עליו לבטלו עכ״ל הרי מבוכה אינו אלא עפי׳ ו) ודומק ועוד דהלי׳ יש מי שאומר הוא מהר״ם מרוטנבורג (פסקים מ״מ פי׳ תרי) שהביא הטור שם ומוכרח דלא ס״ל לחלק בהכי לכתב שם ולא למי לעשים שבשרו מן הקלל לתוך התבור בי״ט ומבטלו (וכמו שנתבאר בא״ח סי׳ תק״ז ס״ב) דשאני התם שאין בהנה מהן עד אחר ביעורן אבל הכא בהנה ממנו בשעה שהבר דולק עכ״ל ואם אותה הוי ליה למימר דשאני הכא דהוקצה למצותו ול״ע: כ) חוזר וניעור ונאסר. היינו דו דוקא במין אחר אבל בב׳ מינו אחרים שנתבאר בס״ס ל״ח בטעמא כל אחד מבטל טעם מבירו וכמו שנתבאר בס״ס ל״ח וע״ש מזה וע״ל סי׳ קכ״ח ס״ק כ׳: כא) לא שנא נודע בנתיים או לא. כ״כ בת״ח בכל פ״ה ל״ו בשם מהרש״ו בהגהת ש״ל (אות ח ד״ה ומאי״ה) אבל בחמת משמע דלא כתב שם מהרש״ו (בהגהת ש״ל סי׳ ל״ט) דאפילו נודע בנתיים אסור אלא אחרים דבריהם הם הוכר הוא ומרגישין הטעם כו׳ עכ״ל אבל באיסור יבש בתוך בתוכו ג) קאמר אלא דקבלת גדולה היא לכיון דבתרבה־האיסור הרי הוכר הוא ומרגישין הטעם כו׳ עכ״ל אבל באיסור יבש בתוך בתוכו שנתבטל ברוב בשבטלא תו לא מצטרף לאסור לכיון דמלאוריתא וגם מדרבנן חל בתרי בטל א״כ בבר נתבטל (ט) ואלרבה בראה דגם ט) האיסור מצטרף להעלות ׳ההיתר ובלתנן (פ״ב דערלה) (מ״ג) הערלה מעלה את הערלה ומפרש בירושלמי דהיינו בטולא מיהו בשאיר״ו פג״ה משמע דהיא דאפילו יבש בתוך בתוכו ונאסר אפילו בטל הן מתני׳ דהערלה דוחק ליתב דהרמ״ם וכמ״ש בקפדי וכתבתי שם דהעיקר בפירוש הר״ש פ״ד דערלה משנה ג׳ דאפילו לרבנן בשאר איסורים דבש בבש כל שאין נותן טעם היינו גורמת היתר ושוב אין מחזר ונאסר ושאני תרומה דאריבה דהיים וכן דעת הראב״ד שהביאו הרמב״ן (ע״ז עב. ד״ה והא) והר״ן קוף מסכת עבודה זרה והרמב״ם בתה״מ (נ״ד ס״ב מ ע״מ ועי״ב) ע״ש (ובגדולה מזו משמע דעת הראב״ד שם דאפילו לא נודע בבתיים אינו מחזר ונאסר דקמא קמא בטיל אפילו בדבר שב״ט ואף הם לא פליגי שם עליו אלא מטעם דטעמא לא בטיל והרי הטעם כרגש ואפילו במין במינו דליכא למיקם לטעמא מ״מ כיון שנפל שם איסור בכלי ליהיב טעמא בשבבנגלו באינו מינו אסור עכ״ל ועי״ל סי׳ קל״ל ס״ק י״ח משא״כ יבש בבש במין במינו) ועוד דהא כתב המרדכי פרק הגוזל עליה (סי׳ קיט קכ) בשם רשב״ם ורא״ן (סי׳ שיא קלב. בשופו) וביב״ח והכי מיתא בהגהת ש״ל סי׳ ל״ט (אות ח) בשם רבינו יואל וא״ז (פסקי ע״ז סי׳ רעח כפ) וכ״כ הגהות מרדכי לחולין (פכ״ה סי׳ תשנב) וכן הוא בשאר פוסקים לחמיכה של איסור שנפלה בשאים חתיכות להיתר ובולע ואח״כ נפלה בשאר ואח״כ אף אלא קי״ל הכי אלא בקבלת דאבי״ה היינו מטעם שכתב הרמ״ו דקבלת גדולה היא כיון שבלבם הטעם כו׳ אבל בדבר יבש במין במינו אלא שייך הלי טעמא א״כ כל שנפל לבוב היתר ונתבטל אין מחזר וניעור ואלרבה אפשר שגם האיסור מצטרף להעלות וכ״פ הא״ה בכל כ״ל ל״ו (מא ע״ג) אך מה שפסק עוד שם לאפילו בפל איסור יבש בבש אלא במינו בשאים ובולע ואח״כ נפל איסור אחר אמרינן קמא קמא בטיל ובלעת הא״ז ובינו יואל וקייעתם בזה נראה אלא קי״ל הכי לכיון לטעמא דבשאלא במינו ביבש אריך שאים מזוש אלא בשבלם

אותו בידים כדי לבטלו יח) ואם עשה כן במזיד אסור יט ו) אבל אם נפל מעצמו ואין בהיתר כדי לבטלו (יב) יט) (ז) מרבה עליו ומבטלו:

הגה [יד] ויש אומרים דאין לבטל איסור לרבנן אם להוסיף עליו כמו באיסור לאוריתא וכן נוהגין ואין (טו) לשנות (עוד בשם הרא״ש ובת״ה סימן כ״ל ובהגהת ש״ל ולא״ה בב״ה ור״ן ומרדכי ואגודה פ״ק דבילה): [טו] יד איסור שנתבטל כגון שהיה שמיש בבגדו ונתוסף בו אחר כך (יג) מן האיסור הראשון כ) חוזר וניעור ונאסר לא שבא מין במינו לא שבא מין בשאינו מינו לא שבא (טז) יבש לא שבא לח (יד) כא) לא שבא נודע בינתיים אם לא נודע

(יב) מרבה עליו ומבטלו. ולאיה לזה מעלים שבשרו מדקל לתוך התבור בי״ט שמרבה עליהם עלים מובשים ומדליקן בלאיתא ברים ביצה (ד:) כן הוא לעת הרשב״א (תוה״א ד״ל ש״ג לב). והרא״ש (ביצה פ״א סי׳ ב) שהוא י״א שמביא רמ״א ס״ל דשאני התם בעלים דמקלי קלי לאיסורא פירוש שאין נהנה מהם על שעת ביעורן מן העולם ולא אין ממש באיסור ותימה על בעל הש״ע שבאן פוסק כרשב״א ובא״ח סימן תרע״ז (ס״ל) גבי בר מבוכה פוסק כמהר״ם (פסקים מ״מ סי׳ תרי) לס״ל בהרא״ש לאסור להוסיף כו׳ וכתב בש״ל פג״ה סימן כ״ע להעיקר בהרשב״א שרוב המחבים ס״ל כן והא דאמרינן ברים ביצה לבהיתר בעלים משום מקלי קלי לאיסורא התם הוה דבר שיש לו מתירין אבל בדבר שאין לו מתירין בכל איסורי דרבנן מרבה עליו ומבטלו על כן פסק דבלעבד אפילו כוון לבטלם ולא יהא שאסור לעשות כן שהי ע״כ ד) ואני הוכחתי לעיל (ס״ק ט) דאם לא יהא שום איסור בדבר שהי בכל הבינוניים: [יג) מן האיסור הראשון. דאם הוא מין איסור אחר אחרבה אחר מהני לבטל מבירו בלעיל סי׳ ל״ח בקופו] (יד) לא שנא נודע בינתיים כו׳. לא אמי לתמיכת כף שהי פעמים דסי׳ ל״ל (ס״ב) ה) דהכא איכא איסור חדש:

נקודות הכסף

ו) ודוחק ועוד דהאי ויש מי שאומר וכו׳. (הגה) וכ״כ כיון דעלי מוקצה הוא מדאוריתא כלאיתא (בעיבוביו) [בפסקים] דף מ״ז ע״ב (עי״ש דאין המקבלת כן) ז) מחיר כמוקצה לאכלתו וע״כ הוכרח לתרץ תירוץ אחר ולו״ק:

ביאור הגר״א

בפ״ג דפסחים (הראיה מבכורות ליתא שם) ותוס׳ שם ד״ה הלכך כו׳ תי׳ (מחמת ד״א) משום דדבר מועט כו׳ ותוס׳ ס״ל בפסחים שם במתני׳ דאפילו לא נתערבה יכול לערב ברוב ולאכלה (ע״ב): (ליקוט) איסור כו׳ אבל כו׳. כמ״ש בירושלמי רפ״ב דכלאים והביאו הר״ש שם כיצד ימעט או יוסיף על מאה כו׳ תמן כו׳ [וודאי לא גרע מן שאר דרבנן] ואמר שם אי לערב אפילו ב״ש אסור אלמא לערב אפילו בדרבנן אסור אע״פ שאין מתכוין לזרוע ועסי׳ רצ״ו ס״ה וס״ו (ע״כ): [יד] וי״א דאין כו׳. דמ״ש שם אבל בדרבנן מבטלין היינו כמסקנא דשם היכא דמקלי קלי איסורא דאל״כ עיגולי דבילה דשם יוסיף עליו וכן בחצי זיתא תרבא דפ׳ ג״ה ועתוס׳ שם ד״ה וחנן כו׳: [טו] איסור שנתבטל כו׳. כמ״ש בזבחים ל״א א׳ ויקץ כישן הפיגול ואף מאן דמתיר שם משום עירוב מחשבות ובבכורות כ״ב א׳ אר״י ל״ש אלא כו׳ ואף אביי דפליג מודה דטומאה מעוררת טומאה כמ״ש שם ממתני׳ דפ״ה דתרומות ואמרינן (ספ״ז דכלאים דש״מ) המעביר עצין נקוב כו׳ ואמרינן (ב״ק ק׳ דש״מ) נפרצה א״ל גדור כו׳ ולא אמרינן ראשון בטיל ובפ״ו דשבת (ס״ה ב׳) שמא

חידושי רע״ק

ו) אבל אם נפל מעצמו. הא״כ כתב דוקא כפל מעצמו אבל הפיל בשוגג אסור להוסיף ולבטלו ע״ש בסי׳ תרע״ז:

באר היטב

(יד) מרבה. הקשה הש״ך דבא״ח סי׳ תרע״ז כתב המחבר דמותר השמן שבבר חנוכה שנתערב בשמן אחר ואין בו ס׳ לבטל יש מי שאומר שאין להוסיף עליו לבטלו עכ״ל והרי גר חנוכה אינו אלא מדרבנן ודוחק לחלק דהתם כיון דהוקצה למצותו חמיר טפי וצ״ע עכ״ל. (והמ״א רוצה לתרץ שם דחנוכה הוי דבר שיש לו מתירין לשנה הבאה ולא אוכל להבין דבריו דא״כ אפילו באלף לא בטיל ולמה כתב המחבר שם ואין בו ס׳ לבטלו): (טו) לשנות. כתב הט״ז ול״ד לעצים שנשרו מן הדקל ב״ט לתוך התנור שמרבה עליהם עצים מוכנים ומבטלן דהתם מקלי קלי לאיסורא ואינו נהנה מהם עד שעת ביעורן מן העולם ואז אין ממש באיסור וכתב מהרש״ל דהא דאמרינן התם טעמא דמקלי קלי הוא דוקא משום דהוי דשיל״מ אבל בדשאל״מ בכל איסורי דרבנן מרבה ומבטלן

(19)

אל חיים

מ"ע המעבר מעגול המצה ובו תלוים ד' דברים: (מ"ב) ד' מיני מאכלים בחג הפסח ובו ד' דברים: (מ"ג) ד' מיני מרורים ובו ד' דברים: (מ"ד) ד' כוסות ובו ד' דברים: (מ"ה) ד' בנים ובו ד' דברים: (מ"ו) ד' מיני גאולה ובו ד' דברים: (מ"ז) ד' מיני הלל ובו ד' דברים: (מ"ח) ד' מיני מלאכה ובו ד' דברים: (מ"ט) ד' מיני מלכים ובו ד' דברים: (נ) ד' מיני מלחמה ובו ד' דברים: (נא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נה) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נח) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (נט) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (ס) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סה) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סח) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (סט) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (ע) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עה) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עח) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (עט) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פ) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פה) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פח) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (פט) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צ) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צה) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צח) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (צט) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (ק) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קה) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קח) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קט) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קי) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קיא) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קיב) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קיג) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קיד) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קטו) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קטז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קטז) ד' מיני מלכות ובו ד' דברים: (קטז

בין כסף שכבר ונוטר בהלאה הוא דאמרן לקמן [דף מה.] וי"ל שנמל לבד אסור בהנאה מפני ליה בקפלה חבית גדולה ומכברה ומגלה בו לחתם: ותמבנן עלה מדקמן ר"ל אסור ואסור בכל שאינו מלי לאסור בכל: ותמנן בכל מה שהיא. כלומר ובמה מיהא לא אסור לאסור בכל: ותמנן לא תמיה לגו אסור. כלומר ובכי הא דאמר לא תעלה מנה חבית גדולה בכל שאינו מלי לאסור בכל: אסור עפה על יין יין נסך נאסר בכל אסור בכל: (א) דבכי הא גזרה בעלמא מחמרי בין נסך מגאר אסורין בכל דאפילו לאסורה לגו ואיתרא דלגו לחוץ בכל אלא כל שבחבית בתקומו ואסלו מבאן נתינה מעם ומעמת המלאה לפי שאינו דבר שמוכר בתקומו אשר יותר מן הנה עלין ולפיכך כשאלוסר שומר בתקומו ואסלו מבאן אוסר אם יש מן שבת אלין אלו אלו חבית גדולה בה אלין אלו אלו אלו

לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית
לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת
וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת: טז וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ
מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־

דְּמַהּ לְמֵעֵי לְפָרְכְתָּא וַיְעַבֵּד
לְדַמָּהּ כְּמָא דִי עֲבַד לְדַמָּא
דְתוֹרָא וַיְדֵי יָתֵהּ עַל כַּפֹּרְתָּא
וְלְקֳדָם כַּפֹּרְתָּא: טז וִיכַפֵּר עַל
קֻדְשָׁא מִסּוֹאֲבַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לקט בהיר

הכפורת, ומאומרו על פני משמעו למעלה נגודה כנגד פניו, כלומר לפניו ולא עליו, ובהוצאת שבע אמר לפני הכפורת, והוא למטה על הארץ: לד) פי׳ טומאת מקדש וקדשיו דכתיב בפסוק הסמוך וכפר על הקדש וגו׳, ולון רש״י כזה לארץ ב׳ דברים, הא׳ למה לזה הכתוב להגיח דם הפר בחמצע עבודתו אמר שהזה בקדשי קדשים ויצא ושמנו את השעיר והזה גם מדמו לפניו ואח״כ גמר הזאת אהל מועד בפר ובשעיר ביחד (מ״ל), והב׳ קשה לו יתור אומרו אשר לעם, הלא לא היה כאן ב׳ שעירים שצריך לעיין, ואם רצונו למעט שעיר העזאזל, הלא אינו ממועט בזה שגם הוא היה מן העם, אלא הכוונה לומר דוקא לעם, ובא למעט הכהנים שהם אינם מתכפרים בשעיר, וממילא נשמע שהם מתכפרים בפר של אהרן על טומאת מקדש וקדשיו דוקא ולא על שאר עונות, ולזה לזה לעשות עבודת פניה זה אמר זה ואח״כ לעשות ביחד הזאת אהל מועד, ולאוי היה לומר להפך מה שהשעיר מכפר על העם וכו׳ שהרי בשעיר כתיב בפירוש בפסוק הסמוך משא״כ בפר, אלא מאחר שכבר פירש רש״י הפר על מה הוא בא לזה אומרו בזה הלשון, ואין קפידא (ג״א): לה) הכתוב אומר בפירוש גם כאן בשעיר שצריך להזות למעלה ולמטה, וההיקש מיעריך להמספר שיהיה אחת למעלה ושבע למטה, וזה לפי מה שאמרנו בפסוק הקודם ללמוד כל זאת בפר מפשטות הכתוב, אבל לפי דברי רז״ל שא״ל למעלה בפר ולמד מג״ש משעיר שנאמר בו והזה „אותו״ דמשמע מיעוט רק אחת, א״כ נאמר בפר שצריך ז׳ למטה ונאמר בשעיר שצריך א׳ למעלה, לפי״ז יהיה ההיקש מפר לשעיר ומשעיר לפר, כלומר א׳ למעלה גם בפר וז׳ למטה גם בשעיר (ג״א): לו) גם שאר ענינים נקראים טומאה, דכתיב גבי עריות ולא תטמאו בהם, וכן בע״ז ושפיכת דמים, אבל מדאמר הכתוב מטומאות בא״ס המקדש א״כ אינו מדבר אלא במקדש טומאות, ופליגי בה תנאי היאך משמע שמקדש זו הוא טומאת מקדש וקדשיו, ר״ש אומר ממקומו הוא מוכיח שאמר הכתוב על הקדש, הרי שצריכים כפרה על שטמאו את הקודש, ופשוט שאינו מטהר את הטמא בלי עבילה: לז) כל זאת למדינן בא״כ וגבא׳ על זה האופן: להגה כתיב ומפשעיהם זה המורד במזיד, דכתיב (מ״ב ג׳ ז׳) מלך מואב פשע בי, הרי שמכפר על המזיד, גם אמר הכ׳ לכל חטאתם, וחטאת שוגג הוא, דכתיב (ד׳ ב׳) נפש כי תחטא בשגגה, הרי שמכפר על השוגג, דהיינו בשעה שבא לעזרה בטומאה לא ידע שהוא טמא, ומדאמר הכתוב לכל חטאתם, ולא אמר ולכל חטאתם בוא״ו המוסיף, גם אמר פשעיהם קודם ואח״כ חטאתם, נשמע מזה שצריך להיות השוגג דומיא דמזיד שאינו חייב קרבן (אשם חייב פשוט הוא שאין לו כפרה בלי קרבן) לזה בהכרח לומר שהמדובר שעתה עדיין לא נודע לו, שאם נודע לו חייב קרבן, וגם צריך לומר שקודם העבירה ידע שטמא היה וזה אפשר לבא לידי קרבן (אם יוודע לו), אבל באופן שאינו יכול לבא לידי חיוב חטאת אין זה נקרא חטאתם (ועל זה שעיר המוספין שבחוץ מכפרין), אך הכל העולה מכל מה שאמרנו הוא: שעיר פנימי זה מכפר לגמרי על מזיד שאינו יכול להביא קרבן (ופשוט הוא שעשה כל מה שביכלתו דהיינו ששב בתשובה בכל לבבו ובכל נפשו בדקה יאות), וגם על שוגג אחד, והוא, שידע מקודם שטמא הוא ועבלם הטומאה ממנו ונכנס לעזרה ועדיין לא זכר מטומאתו, ועל זה אין השעיר מכפר לגמרי (כמו על המזיד) אלא תולה מן היסורין עד שמכר ואז יחייב קרבן עולה ויורד, וכל זה פשוט הוא ובהיר וברי לכל־מי שמעיין קצת בגמ׳, ובעל ש״ח לא דק להקשה שאם מזיד יש לו כפרה כ״ש שוגג וא״כ ליתמוך משוגג, ותירץ הר״א דשוגג אין צריך כפרה, וליתא דמעיקרא לא קשה ולא מידי

רש״י

מכפר השעיר על ישראל[לו] (שבועות ג׳:), והוא השעיר שעלה עליו הגורל לה׳: **כאשר עשה לדם הפר.** [הה]לחת למעלה ושבע למטה (יומא נ״ב:): (נז) **מטמאת בני ישראל.** על הנכנסין למקדש בטומאה[לז] ולא מודע להם בסוף[לח], שנאמר לכל חטאתם וחטאת היא שוגג (ה״כ - שבועות י״ב:): **ומפשעיהם.** לף הנכנסים מזיד בטומאה (שם - שם):

וּמִמְּרָדֵיהוֹן לְכָל חַטָּאֵיהוֹן וְכֵן
יַעְבֵּד לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְשָׁרֵי עִמְּהוֹן
בְּגוֹ סוֹאֲבָתְהוֹן: יז וְכָל אֱנָשׁ לָא
יְהֵי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא בְּמֵעֲלֵהּ
לְכַפָּרָא בְקוּדְשָׁא עַד מִפְּקֵהּ
וִיכַפֵּר עֲלוֹהִי וְעַל אֱנָשׁ בֵּיתֵהּ
וְעַל כָּל קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל: יח וְיִפּוֹק
לְמַרְבְּחָא די קֳדָם יְיָ וִיכַפֵּר עֲלוֹהִי
וְיִסַּב מִדְּמָא דְתוֹרָא וּמִדְּמָא

חַטֹּאתֶם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן
אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם: יז וְכָל־אָדָם לֹא־
יִהְיֶה | בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר
בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד
בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל: שני יח וְיָצָא
אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָה וְכִפֶּר
עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר

רש״י

וכן יעשה לאהל מועד. כשם שהזה משניהם[לח] בפניס אחת למעלה ושבע למטה, כך מזה על הפרוכת מבחוץ משניהם אחת למעלה ושבע למטה (ה״כ - יומא נ״ו): **השכן אתם בתוך טמאתם.** אע״פ שהם טמאים שכינה[לט] ביניהם (שם - שם): (יח) **אל המזבח אשר לפני ה׳.** זה מזבח החיצון שהוא לפני ה׳ בהיכל[מ], ומה ת״ל ויצא, לפי שהזה הבחוצות על הפרוכת ועמד מן המזבח ולפניס והזה, ובמתנות המזבח החזיקו לצאת מן המזבח ולחוץ ויתחיל מקרן מזרחית לפונים[מא] (שם - שם): **וכפר עליו.** ומה* היא כפרתו[מב], ולקח מדם הפר ומדם

שינוי נוסחאות * מה.

לקט בהיר

דעל המזיד מכפר ועל השוגג תולה כלתקן בהדיא ולא דמי מע״ה לריבי מרווייהו, ומו כתב הש״ח על המזידים שב׳ רש״י דמיירי נמי אלא ידע בסוף ע״כ, ובהא נמי לא דק דנמזיד לא שייך שום מילוק בין ידע בסוף לבלא ידע דמעולם מזיד לאו בר אתוויי קרבן הוא, ומו דמאי ר״מ שלא ידע בסוף כיון שהיה מזיד בשעת מעשה, והענין בעצמו אין לו אחר דמה ר״ל אם לא שרצונו לומר שאבא אח״כ שעבר עבירה במזיד ומאי ר״מ אם שבא מו לא שבא (מ״ל): לח) בא לשמור שלא תטעה לומר שאינו שייך רק לדם השעיר ולא לדם הפר, ועוד יש לטעות שיביא קרבנות אחרים ויעשה בהם באהל מועד כמו שעשה בדם הרגלונים בקדשי קדשים (נזר״י), אבל פירושו הפשוט שבאמו שהזה בפניס בכוונת לטהר ולכפר שפק טומאת ק״ק, כמו כן יעשה באהל מועד לטהר את הפרוכת וכן למזבח (רמב״ן): טל) ר״ל הגם שמשמעות הכתוב הוא שבאהל מועד הוא השוכן אתם, אין הכוונה על גשמיותה של האהל דהיינו כותליו וגגו, שהלא אמנה שכינה היא זאת ומשתלמים משם כל הטמאים, אלא קדושתה ורוחניותה אשר קבע שם דירתו ומעונתו אינו זז משם כביכול אפילו טמאים בתוכו, ולזה הוא שצריך כפרה, משא״כ אם היה מסתלק (ב״ב): מ) ר״ל זה פשוט הוא שהמדובר מן המזבח הפנימי, שבאשר רצון הכתוב להודיע לנו מאיזה מזבח מדבר ועיין אותו „אשר לפני ה׳״ הלא זה הוא אשר יותר לפני ה׳ ממזבח החיצון, וא״כ קשה למה אמר ויצא, הלא מקודם זה היה ג״כ בפניס באהל מועד והזה על הפרוכת, והיל״ל ובא אל המזבח: מא) כוונת רבינו במאמר זה לתרץ קושייתו דלעיל, שבהכרח לומר ויצא הגם שלא יצא ממקום למקום אלא שהלך מלפני הפרוכת עד לפני המזבח, שבלא זה היה סברתינו שיתחיל להזות במזבח על קרן מערבית לפונים, שאם פגע תחילה ואין מעבירין על המצות, כי ההכנסה והיציאה מק״ק היתה בצד צפון שאם היה הפרוכת מובדל מן הכותל, א״כ כשנאמר ההזאות על הפרוכת הנה הוא בצד צפון של ההיכל ופגע בתחילה בקרן מערבית לפונים, לזה אמר הכתוב שלא יעשה כן, אלא ויצא מבין המזבח והפרוכת ויתחיל בקרן לפונים מזרחית, ורק אח״כ בא בחזרה לפונים מערבית, מערבית דרומית, ודרומית מזרחית, כמו שבינינו כל זאת בגמ׳, והגם שבא״כ למדנו מחיבא ויצא שבהזאות שעל פרוכת צריך דוקא להיות הכהן לפניס מן המזבח, אין קושיא ואין תמיהה, שמשמעות ויצא אמר ב׳ דברים, ופשוט הוא (ג״א): מב) שאין לומר כפרת דברים בוידוי, שכבר התוודה על פר אלו ועל כל העבירות של כלל ישראל יתוודה אח״כ, וגם המדובר כאן מן המזבח ולא מן הקרבן, א״כ אי אפשר לומר שיאמן ידיו עליו ויתודה, אלא שמתחבר לאחריו למטה, וכיפר עליו זה שיקח מדם הפר וגו׳, וזה מה שאמרו בא״כ וכפר עליו כפרה שהיא נגופו (ב״ב):

וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: יט וְהִזָּה
עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים
וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
כ וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־
הַשָּׂעִיר הֶחָי: כא וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת־
שְׁתֵּי כתוב יָדוֹ קרי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר
הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־
חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר
וְשִׁלַּח בְּיַד־אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה:
כב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹתָם
אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת־הַשָּׂעִיר
בַּמִּדְבָּר: כג וּבָא אַהֲרֹן אֶל־אֹהֶל

לקט בהיר

מג) שלא תעשה מאומה כאן מדם הפר ומדם השעיר שמשמע שהזה מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו, לזה אמר שלא כן הוא, דכתיב בפ׳ תצוה אשר מזבח הזהב וכפר אהרן על קרנותיו „אחת״ בשנה מדם וגו׳, והיאך אפשר לקיים שניהם, ודאי כשהן מעורבין, שלקח מב׳ הדמים, ואין כאן אלא הזאה אחת (ת״כ - גמר׳): מד) ר״ל אין והזה פירושו של ונתן, אלא הם ב׳ דברים, שאשל ונתן כתיב על קרנותיו, וכאן כתיב והזה „עליו״ ולא על קרנותיו, גם אין זה כמו דכתיב גבי כפורת על פני הכפורת שפירושו למעלה בגובה כנגד פניו ולא על פניו ממש, משא״כ „עליו״ פירושו

רש״י

על המזבח ממש שהוא גבו (רא״ם): מה) פי׳ מספק טומאה: מו) ר״ל מכאן ואילך כשיבא לעשות עבודה עליו יהיה מקודש, כי בשעת שנטמא פרח ואזל ממנו קדושתו, והגיס שטהרו עתה, נטהר בזה מן הטומאה ואסר הקדושה, דכתיב וקדשת אתו, שהמזבח צריך להיות מקודש, וזה אשר צריך לעשות לקדשו כשתחלה (מ״ל): מז) ותיבת עתי מלשון עת, שהכינו אותו לעת קבוע, שאמרו לו אתמול תהא מוכן למחר בעת פלוני, והיו״ד בו כינוי לאדם שמכנה אותו, כמו פנימי נקרא כן בעבור שהוא בפנים (ג״א), והרד״ק כתב שנקרא עתי בעבור שהוא מורגל בא שם בכל עת וידע ובקי בדרך: מח) והטעם הוא, שלא קבלה בידיהו שה׳ עבילות ידים ורגלים היו ביום הכפורים, ואם יהיה סדר העבודות כמו שכתוב לפניהו בלי פירוש, דהיינו כל סדר עבודת פנים בלי הפסק בינתיים, א״כ אין כאן רק ג׳ חליפות

וַיְשַׁלַּח יָת לְבוּשֵׁי בוּצָא די לְבַשׁ
בְּמֵעֲלֵה לְקוּדְשָׁא וַיַּצְנְעוּן תַּמָּן:
כד וְיַסְחֵי יָת בִּסְרֵהּ בְּמַיָּא בַּאֲתַר
מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר
לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:
כה וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם

לקט בהיר

שהיא אחר עשיית עולתו ועולת העם והקטרת* אימורי פר ושעיר שנעשים בחוץ בבגדי זהב״ט), ועובל ומקדש ופושטן ולובש בגדי לבן: **ובא אל אהל מועד.** להוציא את הכף ואת המחתה״ שהקטיר בה (את) הקטורת לפני ולפנים: **ופשט את בגדי הבד.** אחר שהוציאם״א) ולובש בגדי זהב לתמיד של בין הערבים, חכו סדר העבודות, תמיד של שחר בבגדי זהב, ועבודת פר ושעיר הפנימיים וקטורת של מחתה בבגדי לבן, ואילו ואיל העם ומקלת המוספין בבגדי זהב, והולאת כף ומחתה בבגדי לבן, ושירי המוספין ותמיד של בין הערבים וקטורת ההיכל שעל מזבח הפנימי בבגדי זהב, וסדר המקרבות לפי (סדר) העבודות כך הוא, ושלח את השעיר במדבר, ורחץ את בשרו במים וגו׳ ויצא ועשה את עולתו וגו׳, ואת חלב החטאת וגו׳, וכל הפרשה עד ואחרי כן יבא אל המחנה, ואחר כך ובא אהרן (ת״כ): **והניחם שם.** מלמד שטעונין גניזה״ב), ולא ישתמש בהם אחרים בגדיים״ג) ליום הכפורים אחר (ת״כ - יומא י״ב): (כד) **ורחץ את בשרו וגו׳.** למעלה למדנו מורחץ את בשרו ולבשם שכשהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן טעון עבילה, (שבאותה עבילה פשט* בגדי זהב שעבד בהן עבודת תמיד של שחר ולובש בגדי לבן לעבודת היום), וכאן למדנו שכשהוא משנה מבגדי לבן לבגדי זהבי״ד) טעון עבילה (ת״כ - יומא י״ב): **במקום קדש.** המקודש בקדושת עזרה, והיא היתה בגג בית הפרוס״ה), וכן* ד׳ עבילות הבאות חובה

שינוי נוסחאות • והקרבת. • פושט. • וכן.

שיש לכ״ג, וכמו שמפרש רש״י לעמוף, אלא עבודתו של כ״ג אחר ופשט לטבול ולקדש ולובש בגדי זהב ולעשות המוספים שבפ׳ פנחס והקטורת המסיד שעל מזבח הזהב וכו׳ ותמיד של בין הערבים: נב) שאין לפרש פשוטו כפשוטו שהכ״ג יניחם שם, כי מה זה „שם״ ואמנם לא ידענו שום מקום שהיה המדובר בו שיוכל להאמר עליו „שם״, אלא ודאי הכי פירושא שבמקום שהניחם מי שהניחם (דהיינו בלאחר המקומות שהיו משתמשות לגניזה להניח שם בגדי כהונה) שם יהיו מונחים (ג״א): נג) אפילו כ״ג זה או כ״ג אחר ואפילו ביום הכפורים אחר, וכ״ש כהן הדיוט, שאין מורידין אותן מקדושתן להשתמש בהן קדושה קלה, גם אבנטם של כ״ג ביום״כ היה כליל משש ואבנטם של כהנים הדיוטים היה לאמר מעורב בהם (רא״ם): נד) פי׳ ולזה צריך הכתוב לאומרו ב׳ פעמים, ואין לגלות זה מזה, שיש לד מעלה והומרת בבגדי לבן שבכם בהם לפנים, ויש לד מעלה בבגדי זהב שבפרבתן מרובה (פי׳ כל השבה) (גמר׳): נה) בגמ׳ מאי פרווה ת״ר יוסף פרווה אמגושא ופירש״י מכשף אחד בגאה ושמו פרווה עכ״ל. וגג זה היה שוה לקרקע העזרה לזה נתקדש, משא״כ גג שער המים

שהיה ג׳ עבילות ושם קדושות, לזה בהכרח שהכתוב מיידר באופן זה כדי להסמיך ולגמור כל עבודת פנים בלי הפסק, ועוד שביאה זו הוא להוליא הכף והמחתה כמו שמפרש והולך, ואין זו רק סיום עבודה ולא עבודה עלימה, לזה אמרה הכתוב לעיקר העבודה, ופי׳ אומרו ובא אהרן וכו׳ כאילו אמר ואוף יהיה שיבא אהרן לפנים לגמור עבודת פנים ואחר שיגמור יצאו בגדים של עבודת פנים, ובזה נשלם עבודת פנים, אבל סדר המעשה הוא כמו שמפרש והולך (ג״א): מט) כל אלו העבודות שמנה רש״י כאן הם עבודות השייכים לעבודת פנים ונעשים בחוץ, דהיינו אימוריהן של ב׳ חטאות הפנימיות וב׳ העולות השייכים להם, לזה פשוט היה לרש״ל שעבודות אלו היה זה שהפסיק בין ב׳ עבודות שבפנים, דהיינו פסוק כ״ד וכ״ה, אבל שריפת בשר החטאות הפנימיות לא הזכיר רש״י כאן, שלא היה נעשה על ידי כהן גדול, ולא הפסיק בתוך העבודות, ושאר העבודות שהיו בכל יום, התמידים, והקטורת, והדלקת המנורה, וכן המוספין שבפ׳ פנחס לא הוזכרו בכלל בפרשה זו, ופשוט שהיה מקצתן קודם עבודת היום ומקצתן אחריו: נ) הגם שלא נכתב בהכרח שכן הוא, שהלא בשום אופן אין לקצר ריבוי דקרא עם קיפא, וכי בשהל מועד פשט את בגדיו ויצא ערום לבית העבילה, אלא ודאי בשאר בכה לתה הוא בא, ולא בשאר שום עבודה שיעלנו לומר שבא לעשותה, ומובן שצריך להוציא כף ומחתה אחר שנגמר ההקטרה (רמב״ן), שאין כבוד כלפי מעלה להניחו שם עד שבא הבאה (חזקו׳): נא) אחר שהוציא הכף ומחתה, ומה שגמר אומר הכתוב והניחם שם ג״כ דבר בפני עצמו הוא, ואינו מקושר אל ופשט, שאין זו עבודה ואינו

בלשכת המלח עשה מעלתן טורות קדשים . מימה דגמכה מחזה (פלא מלא) והביב בם לסמוך שבמזרח לקמן (בלבה הקומץ) שלא הפצרים בהמתן לקמן בלבה מקומות מעוזה: אין מרעלין בו. דשון אין לזרוה: מאי מקרא. דשמע גבי הפצר מעלין בו דשון אין לזרוה: מאי מקרא. דשמע גבי מלח ומעלין בו דשון אין לזרוה: מאי מקרא. דשמע גבי מלח דאמר מכל קרבנך תקריב

מכאן לשולין שאין מבטלין זה את זה • אלא מה תיקון לזה משום דאין מבטלין ז' לא ת"ל כדאמרינן בערבי פסחים (דף קמו:) גבי אגב שהיה סרוך בפסח ומלה ומרור וכו' כפי האמורנות (נחמיה שם) פליג ר' אלעזר לר' שמעון בן לקיש בהכרעת דעתו ומעמא שבטלין ומלמד שאין מבטלין זה את זה ומיהו לדעת מהרלב"ן ומה"ר אברהם מלוניל: **ר"מ** יהודה סבר מכאן למין במינו אבל לא מבטלין לזה אלא לו ולא מבטלין לזה אלא לו ולא מבטלין לזה אלא לו ול

עין משפט
נר מצוה

נו א ב מיי' פ"ט מה"מ
מ"מ פלגא ת ופיש
מיי' פ"ט מה"מ:

נז ג ד ה ו מיי' פ"ט מה"מ
ומיי' מאכלות אסורות
ובכורים סמ"ג עשין
ל"ד מיי' לא פטיף ב:

נח ד מיי' פ"ט מה"מ
פלגא ת:

נט ב מיי' פ"ט מה"מ
פלגא ת:

אמאי מותר חלב נבלה הוא • מכאן סיה מוקדק רבינו שמואל לומר מן בתוא לא כמיל לריך הני פשיס פשיס בלוסוב לבטל בטל הסיכה נבלה בטל לבטל בוקב הוילת מן הכבלה וקבה ל"ל דלריך המסרי הנבלע תמיכה מ"ש בטל לבטל בטל לבטל בטל לבטל

פרק התערובות אמר רבה אמור רבנן ברובא אמור רבנן בטעמא מין במינו ברובא מין בשאינו מינו בטעמא וההוא וודאי מדאורייתא קאמר דאי מדרבנן אפי' מין במינו בעיא ששים וכדאמר רבא בפרק ג"ה מין במינו דלא יכיל למיקם אטעמיה בששים • אלא ודאי התם מדאורייתא קאמר ואפ"ה קאמר מין בשאינו מינו בטעמא • וגם הראב"ד ז"ל ב"כ דטעם כעיקר דאוריי' במין בשאינו מינו ולא אמרו חד בתרי בטיל אלא במין במינו אלא דבמין ושאינו מינו לענין מלקות פעמים לוקה פעמים אינו לוקה כיצד כזית בכדי אכילת פרס כל שאוכל כזית מן האיסור לוקה לד"ה פחות מיכן אסור ואין לוקין עליו לד"ה דילפי' ליה מנזיר לרבנן או מגיעולי נכרים לר' עקיבא ואין מלקין לא על ההיקשות ולא על ק"ו • וכן כתב גם משמו של הרב בעל ההלכות ז"ל דטעמו ולא ממשו דאורייתא וקמייתו מדר' יוחנן דאמר טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו. ואם איתא דאיסורא נמי דאורייתא ליכא אינו לוקה צריכא למימר והרמב"ן ז"ל כתב כדברי רש"י ז"ל וכתב דמדאורייתא תרתי בעינן טעמו וממשו הא ממשו ולא טעמו כגון מין במינו ברוב היתר או טעמו ולא ממשו כגון מין בשאינו מינו שאין ממש האיסור לא בעין ולא °בטעורב אלא שנתבטל לגמרי כגון טיפת יין שנפלה במים ונתבטלה לעולם אין לוקין עליו ואינו אסור מדאורייתא אלא מדרבנן • וההיא דאמר רבה מין בשאינו מינו בטעמא בטעמו וממשו היא • ותדע דטעמו ולא ממשו לאמוראי בתראי לא פשיטא להו דהוו מדאורייתא כדיליף ליה בברייתא מאיסורי נזיר בפ' אלו עוברין דהא בפ' כל הבשר ספוקי מספקא להו ואביי גופיה לא הוה גמיר לה אלא מבב"ח שלא כסוגיא דפסחים • ומיהו נראה דהא לאו ראיה הוא דילמא אביי אכתי לא הוה שמיעא ליה ברייתא דפרק אלו עוברין ובעיא למילף מבשר בחלב ודחי ליה רבא דאי מהא לא תגמר דחידוש הוא ודרך בישול אסרה תורה ולעולם רבא טעם כעיקר דאורייתא ס"ל וכברייתא דפרק אלו עוברין מ"מ לענין פסק הלכה אנו על מי נסמוך בא ונסמוך על רת"ם ורבינו יצחק ובעל ההלכות והראב"ד ז"ל שרבים הם ואמרו להחמיר בשל תורה • והילכך חתיכת נבילה וכיוצא בה שנפלה לקדירה של ירקות או בשר שנפל לקדירה של חלב או בהיפך וכן כה חולבת בת יומה שניער בה קדירה של בשר או בהיפך וקודם שהספיק לשער אם יש בו כדי לבטל טעמו נשפך או נאבד קצתו אסור מספק דה"ל ספיקא דאורייתא לחומרא אבל אם חתיכת נבלה נפלה לקדירה של בשר שחוטה ויש בחתיכות של היתר כדי לבטלה ברוב ונאבה או ניטל קצתו קודם שעמדו על בירור שיעורו ה"ז מותר לדברי כולם וכן בכל מין ומין דמין ומינו לד"ה בטל ברוב דבר תורה אלא שהחמיר עליו מדבריהם להצריך בו ששים כאיסורי תורה • ומפיק דרבנן לקולא •ויראה לי שאם נפל לתוך מין ושאינו מינו הולכין בו להקל כל זמן שרבה ההיתר שהוא מין עליו דהא לר"י קיי"ל במין ומינו ושאינו מינו רואין אם מינו כמי שאינו והשאר שאינו מינו רבה עליו ומפקיע ה"ה והוא הטעם כאן דאומרין רואין שאינו מינו כמי שאינו והשאר רבה עליו ומבטלו •וזמ"מ כשההיתר והאיסור בפנינו וא"א לעמוד על עיקר אע"פ שהוא מאיסורין לא דבריהם אסור והולכין בו להחמיר שהרי כחל מדרבנן ואפ"ה אמרו דבדידיה משערינן משום דמאי דנפק מיניה לא ידעינן • ומסתברא לי דכשאמרו ספיקא דאוריית לחומרא דבר תורה הוא דספיקא דאורייתא כוראי מ התורה• אבל ראיתי לרמב"ם ז"ל שכתב דספיקא דאוריית לחומרא מדרבנן הוא שהחמירו בספיקו • והביא ראי לדבריו מראמרינן בקידושין פ'עשרה יוחסין אי זהו שתוק אמר רבה דבר תורה שתוקי כשר מ"ט דרוב כשרין אצלו ומיעוט פסולין ואי דאזלי אינהו לגבה כל דפריש מרובא פריש • מאי אמרת דילמא אזלא איהי לגבייהו הוה ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי • והתורה אמרה לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא • אלמא לא אסרה תורה אלא האסורין הוודאין הא ספק האיסורין לא• ואין דבריו מחוורין אצלי דאדרבה דוק מינה דבעלמא ספיקא דאורייתא כוראי ראי לא אמאי איצטריך רבא לאורוכי בלישניה כולי האי לימא מאי טעמא הוה ליה ספק ספיקא ומותר' דבר תורה דהשתא הוה כאילו כולהו ספיקי דאורייתא ומאי שנא ממזר דנקט•אלא וראי ספק ממזר דוקא קאמר אבל שאר ספיקי לא • וטעמא דממזר משום דרבייה קרא להיתר וכדאמרינן לעיל מינה ת"ר גר נושא ממזרת הולד ממזר דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר גר לא ישא ממזרת מ"ט דר' יוסי חמשה קהלי כתיבי חד לכהניסוחד ללוים וחד לישראל וחד למישרי ממזר לשתוקי וחד למישרי בישראל קהל גרים לא איקרי קהל ורבי יהודה כהנים ולוים מדקרא נפקי אייתר ליה חד לקהל גרים • ואב"א תרי קהלי נינהו וממזר כשתוקי ושתוקי כישראל מחד קהל נפקי לא יבא ממזר בקהל ה' בקהל וראי הוא דלא יבא הא בקהל ספק יבא ממזר וראי לא יבא הא ספק יבא • ואב"א דסוגי נמי תרי קהלי נינהו וטעמא דר' יהודה מהכא דהוה חוקה אחת יהיה לכם ולגר הגר • אלמא מייתורי דקרא הוא דמייתי ליה בין לר' יוסי בין לר' יהודה הא בעלמא ספיקו כוראי וכן פרש"י ז"ל וזה לשונו שכתב שם ואב"א ה"נ תרי קהלי נינהו כלומר להנך תרתי דרשות יתר קראי איצטריכו דאי לא אייתיר קרא לא הוה דרשינן ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ספק יבא אלא הוה אמינא בכל שאר ספיקי איסור על הודאי אזהרת ודאי ללקות ועל הספק אזהרת ספק לאיסורא • ע"כ לשונו ז"ל• ואם סבר הרב ז"ל דגלי קרא בממזר ספיקו מותר וגמרינן מיניה לכל התורה כולה • ואינו מחוור דהא אמרינן בפ' דקידושין

(דף לא)

אעפ"י שאין שם ס' כנגד כל האיסור ושעמו עכו"ם אומן ולא הרגיש בו טעם האיסור סומכין עליו בירוע שיש ס' כנגד כל מה שפלם • ולא אמרו משערין בכולו אלא בשאין שם אומן לטעמו • כבר ביארנו שאפילו סתם עכו"ם שאינו אומן ובקי במעמי' אם אומר במסיח לפי תומו נאמן •• אלא שהאומן ובקי נאמן • לעולם חזקה אינו מכזב כדי שלא יקלקל אמונותו וי"א שאין סומכין אלא על האומן הבקי דמסיח לפי תומו • כבר בארנו באיסורי מאכלות שהכחל אסור לבשלו בקדירה עם בשר עד שקורעו שתי וערב ומיהו בכותל • עבר ובשל משערין אותו בתשעה וחמשים והוא • ולא הקילו בו מפני שאיסורו מדבריהם • שאיסורי סופרים גם הם צריכים ס' אלא שהכחל בעצמו הוי לחושבו ממנין הס' מפני שהוא עצמו בשר הוא • בר"א בשנתבשל עם הבשר אבל אם נתבשל ביורה של חלב צריך ס' והוא שאין החלב שבו ניכר ונודע עד שנקל ונשער אותו לבטל את הבשר • נתבשל בקדירה עם הבשר אעפ"י שיש בקדירה ס' לבטלו אין אומרים שנפלט כל חלבו ונכשר לה אלא אפילו חזר ונפל לקדירה אחרת אוסר כבראשונה• ויראה לי שאם נפל ראשונה בפחות מתשעה וחמשים

ספר שיעורי הרב - ר' יוסף דוב סולוביצ'יק זצ"ל
נכתב ונערך על הרב אליעזר קנשפורט שליט"א

סימן עה

ביטול בששים בתערובת מין בשאינו מינו

א.

כתב בשו"ע יו"ד (סי' צח ס"א) שאם נתערב איסור בהיתר מין בשאינו מינו כגון חלב שנתערב בבשר יטעמנו עכו"ם, ואם אין שם עכו"ם לטועמו צריך שיהיה ששים בהיתר כנגד האיסור. והעיר הרמ"א דעכשיו אין נוהגין לסמוך על טעימת עכו"ם, אלא תמיד משערינן בס'. ועוד כתב שם המחבר (ס"ב) שאם נשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו, אפי' נודע שהיה רובו היתר הרי זה אסור. אבל אם נתערב איסור בהיתר מין במינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו, אם נודע שהיה רובו היתר הרי זה מותר. וביאר שם הש"ך (ס"ק ו) דה"ט משום דקיי"ל כדעת ר"ת דטעם כעיקר אסור מה"ת בתערובת מין בשא"מ, אבל בתערובת מין במינו כיון שאין האיסור נותן טעם בהיתר הרי הוא בטל ברוב מה"ת אלא שחכמים הצריכו ס', ולפיכך כשיש ודאי רוב אזלינן לקולא בספק ששים, דספיקא דרבנן לקולא.

וכתב שם הרמ"א דלענין הגדרת מין במינו ומין בשא"מ אזלינן בתר שמא ולא בתר טעמא. ותמה עליו הש"ך שם (ס"ק ו) דלכאורה מאי דתערובת איסור והיתר מין בשא"מ אסורה מה"ת עד דאיכא ששים בהיתר כנגד האיסור היינו משום דבפחות משיעור זה הרי האיסור נותן טעם בהיתר. וא"כ היאך אפשר להיות שתערובת של שני דברים השוים בשמא ולא בטעמא חשיב כמין במינו ואסור רק מדרבנן בדליכא ששים, הרי אם אינם שוים בטעמא וליכא ששים בהיתר כנגד האיסור בודאי האיסור נותן טעם בהיתר, ואמאי אינו אסור מה"ת בדליכא ששים כדין תערובת מין בשא"מ. לכן מסיק הש"ך דלעולם לענין הגדרת מב"מ ומבשא"מ אזלינן בתר טעמא ולא בתר שמא.

ובביאור שיטת הרמ"א נראה לומר דהנה יש לחקור בגדר דין ביטול בששים בתערובת לח בלח (דהיינו לח בלח או לח ביבש) מין בשא"מ: האם פירושו דלעולם אף בתערובת מבשא"מ גוף האיסור בטל ברוב היתר, אלא דכל עוד שטעם האיסור נרגש בהיתר הרי הוא אוסר מדין טעם כעיקר – או משום דחשיב כניכר האיסור ואהדריה לאיסורא קמא, א"נ משום דטעם איסור אוסר מצד עצמו והוי כאיסור חדש[1] – וממילא כדי להתיר התערובת צריך ששים בהיתר כנגד האיסור כדי **שיסתלק טעם האיסור במציאות**; או דילמא לעולם בתערובת מבשא"מ לא בטל האיסור ברוב היתר, דדין הוא

1 עיין עוד בזה בשיעורי רבנו לקמן (סי' עז) ובהע' 35 שם.

דכל שיש נתינת טעם איסור בהיתר לא סגי ברוב רגיל (דהיינו חד בתרי) כדי לבטל את האיסור אלא צריך שיעור רוב יותר גדול,[2] וכך נאמרה ההלכה דשיעור רוב זה הוא ששים בהיתר כנגד האיסור משום דבדרך כלל בשיעור כזה שוב לא ימשיך האיסור ליתן טעם בהיתר, אבל לעולם אין ביטול בששים תלוי **בסילוק טעם האיסור במציאות** אלא **דין ביטול** גרידא הוא כמו ביטול ברוב.[3]

ונראה שהש"ך הבין כצד הא' דצריך ששים בתערובת מבשא"מ כדי לסלק טעם האיסור במציאות, דכל שטעם האיסור נרגש בהיתר הרי הוא אוסרו. ומש"ה ס"ל להש"ך דלענין הגדרת מב"מ ומבשא"מ אזלינן חמיד בתר טעמא ולא בתר שמא. אבל הרמ"א אזיל כצד הב', דלעולם ל"צ ששים בתערובת מבשא"מ מפני שטעם אוסר, אלא צריך ששים **מדין ביטול**, שכך נאמרה ההלכה שבתערובת מין בשא"מ צריך רוב יותר גדול כדי לבטל אף האיסור בעין, ושיעורו בכדי נתינת טעם (דהיינו בדרך כלל בששים). וממילא שפיר יש מקום לומר דלענין הגדרת מב"מ ומבשא"מ אזלינן בתר שמא, וכל שהאיסור וההיתר שוין בשמא הרי האיסור בטל ברוב היתר. ואף אם עדיין נרגש טעם האיסור בהיתר אין בכך כלום, שהרי אין טעם אוסר, אלא דין הוא שכל תערובת מין בשא"מ צריך רוב יותר גדול בהיתר כנגד האיסור כדי לבטלו. וכל שעפ"י דין חשיבא התערובת כמין במינו ל"צ מה"ת אלא חד בתרי כדי לבטל את האיסור שבה.

והנה כתב השו"ע (שם ס"ב) בשם הרשב"א שאם נתערב איסור במינו ובשא"מ ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו, ונודע שהיה רובו היתר ממינו, רואין את שאינו מינו כאילו אינו, והשאר מינו רבה עליו ומבטלו. ומקורו ממאי דאיתא בחולין (ק:) דלר' יהודה דמב"מ לא בטיל, אם נתערב במינו ואינו מינו סלק את מינו כמי שאינו ושאין מינו רבה עליו ומבטלו. וסובר הרשב"א דה"ה נמי י"ל איפכא לדידן דקיי"ל כרבנן דמב"מ בטיל ברוב מה"ת, שאם נשפך ואינו ידוע אם היה שם ס', סלק את שאינו מינו והשאר מינו רבה עליו ומבטלו, ומה"ת בטל האיסור, ול"צ ס' אלא מדרבנן, וכל כה"ג אזלינן לקולא משום דספיקא דרבנן לקולא. ולכאורה דבריו תמוהים, וכבר העיר על כך המהרש"ל [עיי"ש בט"ז וש"ך], דבשלמא בגמ' חולין שם דליכא נתינת טעם אלא שגזיה"כ היא לר"י דמב"מ לא בטיל, שפיר י"ל סלק את מינו ולא איכפת לן באיסור משהו דמב"מ, אבל היאך אפשר לומר סלק את שאינו מינו, הא סוף כל סוף איכא נתינת טעם.

2 והעיר הר"צ שכטר שליט"א דמצינו מעין סברא זו בסנהדרין (לב.) לגבי דיני נפשות, דמטין על פי שנים לחובה, כלומר דלא סגי ברוב רגיל אלא צריך רוב יותר גדול.

3 עיין עוד בזה בס' בעקבי הצאן (סי' כה אות ט').

ונראה ליישב דעת הרשב"א עפ"י דברינו דלעיל, דהנה לכאורה צ"ע בביאור הך דינא ד"סלק את מינו כמי שאינו", דמהיכא תיתי לומר שאפשר לסלק חלק א' מן התערובת. והנראה בזה, דעיקר הסברא ד"סלק את מינו כמי שאינו" היא דהיכא שנתבטל האיסור מכח תערובת אחרת, מהני הך ביטול אף לתערובת זו, דלא קאמר ר"י דמב"מ לא בטיל אלא היכא שלא נתבטל האיסור כלל, אבל היכא שהאיסור כבר נתבטל מכח תערובת אחרת, אף ר"י מודה דמהני הך ביטול גם לגבי התערובת של מב"מ.

ועל זה הוסיף הרשב"א דה"ה נמי י"ל לאידך גיסא, דהיכא שהאיסור נתבטל ברוב מב"מ (לדידן דקיי"ל כרבנן דר"י) שפיר מהני ביטול זה אף לגבי התערובת של מבשא"מ. ואע"ג דעדיין נרגש טעם האיסור בהיתר אין בכך כלום, דביטול בששים לא בא לסלק טעם האיסור, אלא **דין ביטול** בעלמא הוא מעין ביטול ברוב, שכך נאמרה ההלכה שביטול ברוב לגבי תערובת מבשא"מ צריך שיעור רוב יותר גדול מחד בתרי. וממילא שפיר י"ל שדין ביטול ברוב החל בתערובת של מב"מ יועיל אף לתערובת של מבשא"מ.[4]

ב.

ונראה שיש להביא עוד ראיה שהרשב"א והמחבר סוברים דביטול בששים אינו תלוי תמיד בסילוק טעם האיסור במציאות. דהנה הביא המחבר (סי' קו ס"א) בשם הרשב"א דחתיכה שנאסרה אינה חוזרת להיתרה לעולם לפי שאיסור שבה אינו נפלט ממנה לגמרי. וכתב שם הש"ך (ס"ק ב) דאפי' למ"ד דלא אמרינן חתיכה עצמה נעשית נבילה בשאר איסורים מ"מ אפשר לסוחטו אסור. וצ"ע בטעם הדבר.

והנראה בזה, שדין הוא בביטול איסורים **שאין ביטול אלא מתחילת התערובת**, וכל שלא נתבטל האיסור כשנתערב בתחילה בחתיכה, שוב אינו יכול להתבטל גם אח"כ. ומזה לכאורה מבואר דדין ביטול בששים מבשא"מ אין פירושו דלעולם גוף האיסור מתבטל ברוב פשוט של חד בתרי, אלא דמ"מ כל זמן שהאיסור נותן טעם בהיתר הרי

4 עיין בט"ז (שם ס"ק ה) שפי' קצת אחרת, שגדר דין "סלק כמי שאינו" הוא דאיסור שנתבטל בשאינו מינו כמאן דליתיה דמי ושוב אינו אוסר אף במינו לר"י, וה"ה נמי איפכא לאחר שנתבטל האיסור במינו לרבנן שוב אינו אוסר אף בשא"מ. ומשמע שאין זה משום דמהני ביטול במינו אף לשאינו מינו אלא משום דאיסור שכבר נתבטל שוב אינו אוסר. והעיר הערוה"ש (סל"ז) דלא מהניא סברת הט"ז אלא לשיטת הרא"ש בחולין (פ"ז סי' לז) ודעימיה דע"י ביטול נהפך האיסור להיות היתר. אבל לפי סברת רבנו אפשר לפרש דברי השו"ע והרשב"א אף לדעת הסוברים שאין האיסור נהפך להיות היתר. ועיין עוד מזה בס' בעקבי הצאן (סי' כה אות ט').